

ЄВР БЮЛЕТЕНЬ

Інформаційне видання Представництва Європейської Комісії в Україні

- ⇒ ГОЛОВА ПРЕДСТАВНИЦТВА ЄВРОКОМІСІЇ В УКРАЇНІ ЖОЗЕ МАНУЕЛ ПІНТУ ТЕЙШЕЙРА ВІДВІДАВ ЛЬВІВ / 6
- ⇒ ПРЕДСТАВНИК ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРЯ РАДИ ЄВРОПИ З КООРДИНАЦІЇ ПРОГРАМ СПІВРОБІТНИЦТВА В УКРАЇНІ АЛЕ ПЕТЕРСОН РОЗПОВІДАЄ ПРО СПІЛЬНІ З ЄВРОСОЮЗОМ ПРОЕКТИ / 10
- ⇒ СТИПЕНДІАТИ «ЄРАЗМУС МІУНДУС» ПРОВЕЛИ ТРЕНІНГ / 14
- ⇒ НАЙДОРОЖЧОЮ В ЄВРОСОЮЗІ Є ДАНІЯ / 26

Євросоюз допомагає українським прикордонникам

(стор. 9)

Завершився спільний проект радіостанції «Наше Радіо» та Євросоюзу «Європа в серцях українців» (стор. 11). На фото — Голова Представництва Єврокомісії в Україні Жозе Мануел Пінту Тейшейра перед початком підсумкової прес-конференції. Праворуч — співачка Руслана та олімпійська чемпіонка Лілія Подкопаєва.

На українсько-польському кордоні відбулися чергові Європейські дні добросусідства (стор. 15). На фото: виступає керівник відділу політики, преси та інформації Представництва Єврокомісії в Україні Дірк Шюбель.

На 1-й стор. обкладинки (зліва направо): Президент України Віктор Ющенко, Голова Державної прикордонної служби Микола Литвин і Голова Представництва Єврокомісії України Жозе Мануел Пінту Тейшейра під час передачі ДПСУ новітнього тепловізійного обладнання.

ЄВРОБЮЛЕТЕНЬ №8-9'09

Інформаційне видання Представництва
Європейської Комісії в Україні

Засновник: Представництво
Європейської Комісії в Україні

Свідоцтво про реєстрацію
КВ №13773-2747ПР від 17.03.2008 р.

Київ 01024, вул. Круглоуніверситетська, 10
www.delukr.ec.europa.eu

Зміст бюлетеня не обов'язково відбиває
офіційні погляди Європейської Комісії

© Європейська Комісія, 2009

Керівник проекту Ірина Стаднічук
E-mail: Irina.Stadnychuk@ec.europa.eu

Головний редактор Анатолій Марциновський

У реалізації проекту Олег Фурділо
беруть участь Тетяна Яцюк
Сергій Матвєєв

Комп'ютерна Андрій Ходзицький
верстка

Інтернетверсія www.delukr.ec.europa.eu

Індекс видання 98603

Видавець: ТОВ «Видавництво «Консультант»

Адреса: 03039, м.Київ,
вул. Голосіївська, 7, корп. 2

Тел/факс (044) 251-49-51

ISSN 1725-0811

Підписано до друку 15.09.09.
Друк: ТОВ «День печаті»
м. Київ, Карельський пров., 8

Наклад 10 000 прим.

Безкоштовно

**НЕ ПОЧАТОК,
А ПРОДОВЖЕННЯ**

Вересень традиційно вважається початком нового політичного сезону. Збираються після канікул парламенти, оживає політичне та громадське життя. У країнах, де політики звикли чубитися між собою, цього місяця вони роблять це з новими силами, ще більш безкомпромисно й натхненно. У державах з розважливішими політичними елітами накопичені сили спрямовують на вирішення нагальних проблем, яких зараз у всіх вистачає: і у законотворців, і у виконавців.

Проте для Європейського Союзу як такою навряд чи вересень є якоюсь відправною точкою. Так, після канікул продовжили свою

Відносини ЄС—Україна

- Григорій Немиря: «Тільки від нас залежить, наскільки швидко закінчимо шлях до ЄС» 4
- Важливішим є зміст Угоди про асоціацію, а не дата її підписання. 5
- Львівський візит Жозе Мануела Пінту Тейшейри: туризм, вуглевидобування й невідкладна медична допомога 6
- Поїздка на Донбас була продуктивною 7

Програми ЄС в Україні

- Видобуток вугілля в Україні: як покращити вплив на доквілля 8
- Прикордонникам передано тепловізійні комплекси 9
- Аке Петерсон: «Для українців важливо чітко уявляти, що означають демократія і свобода» 10
- Завершився проект «Європа в серцях українців» 11
- На фотоконкурсі переміг знімок Донецька 11
- Влад Остряньський та Олександр Гудзовський: «Наш проект був унікальним через його специфіку» 12
- Єврокомісія активно співпрацює з Представництвом МОМ в Україні 13
- Перед від'їздом на навчання стипендіати «Еразмус Мундус» провели тренінг. 14
- Телепрограма «Спожитив» навчає правильно купувати 14
- Відбулися Європейські дні добросусідства 15
- Новини Євросоюзу**
- Інституційні справи**
- Оллі Рен: «Наш зовнішній вплив будуватиметься на нашій внутрішній силі» 16
- Жозе Мануел Баррозу окреслив завдання нової Єврокомісії. 17

- Європарламент очолив Єржи Бузек. 17
- Розширення**
- Єврокомісія пропонує безвізовий режим для Македонії, Сербії та Чорногорії 18
- Ісландія подала заявку на вступ до Євросоюзу 18
- Енергетика**
- Підписано угоду з будівництва «Набукко» 19
- Розпочато вилучення з ринку ламп розжарювання 19
- Довкілля**
- Єврокомісія привітала нові плани з прогнозування клімату. 20
- Євросоюз зменшив викиди в атмосферу 20
- Економіка й фінанси**
- П'ять країн Євросоюзу входять до десятки найконкурентніших у світі 21
- Найбільше підробляють 20-єврові банкноти 21
- Молодь**
- Європейська молодь повинна більше навчатися за кордоном 22
- «Молодіжне» безробіття зростає швидше, ніж загальне. 22
- Гуманітарна допомога**
- Брюссель пропонує спільні дії з переселення біженців 23
- Чергова порція допомоги Африці 23
- Медіа**
- Єврокомісія проводить консультації щодо «Європеани» 24
- Комісари закликають негайно взятися за оцифровку книг 24
- Опитування**
- Більшість європейців готується до гіршого 25
- Статистика**
- Найдорожчою в Європі є Данія 26

роботу Європейська Комісія, Європарламент, Рада ЄС, інші структури й установи Союзу. Але саме продовжили, а не поновили. Якщо порівняти з комп'ютером, то Євросоюз у серпні перебував не у виключеному стані, а на паузі, цілком завантажений і будь-коли готовий до роботи.

Бо загальновідомою рисою Євросоюзу є послідовність та безперервність процесів, які у ньому відбуваються. Ось новий показовий приклад. У перші дні осені пролунали на перший погляд дивні заяви: Президент Європейської Комісії Жозе Мануел Баррозу наголосив на потребі розробки стратегії виходу з тимчасових, пов'язаних з кризою заходів з державної допомоги банківському сектору та економіці. Цій же темі присвятив свій недав-

ній виступ і президент Центрального європейського банку Жан-Клод Тріше. Здавалося б, криза в самому розпалі й кінця їй не видно, в деяких державах все ще шукають способи протидії їй, а тут... Але слід згадати, що ще наприкінці минулого року, коли криза вибухнула, Євросоюз виробив Європейську стратегію з економічного відновлення: йшлося не лише про те, як втримати все на плаву, а й як вийти з кризи ще міцнішими та ефективнішими. Так що нинішні плани цілком кореспондуються з ухваленими вже давно рішеннями.

Отже, вересень. Сезон послідовності й наступності в Євросоюзі триває.

Редакція

«ТІЛЬКИ ВІД НАС ЗАЛЕЖИТЬ, НАСКІЛЬКИ ШВИДКО ЗАКІНЧИМО ШЛЯХ ДО ЄС»

Недавно віце-прем'єр-міністр України у справах європейської та міжнародної інтеграції Григорій Немиря дав інтерв'ю веб-порталу EurActiv.com. Подасмо цю розмову у скороченому вигляді.

— ЄС та Україна готуються до укладення Угоди про асоціацію, що, зокрема, містить Угоду про вільну торгівлю. Який орієнтовний термін цього і які складнощі можуть виникнути в Україні?

— Угода про асоціацію є принципово новим документом із ключовим елементом — Зоною вільної торгівлі. На початку переговорів ми спільно вибрали так звану модель Угоди про вільну торгівлю «+». Вона передбачає не лише покращені умови торгівлі з ЄС, а й глибшу інтеграцію наших ринків. Досягти цього можна завдяки всебічному законодавчому зближенню зі стандартами Євросоюзу. На практиці Україна за дуже короткий час повинна перенести в національне законодавство величезну кількість європейських норм і правил, які в ЄС розроблялися роками.

Щодо тривалості переговорів, то для України пріоритетом є їхня якість та результати. Наші команди наразі зосередилися на змісті угоди. Зокрема на перехідних періодах, потрібних для найбільш вразливих секторів української економіки.

— Що український уряд робитиме, аби населення усвідомлювало перспективу конкуренції та складних змін, а не просто сподівалося на «європейські» життєві стандарти?

— Ми живемо в епоху глобалізації. Зростання тиску конкуренції на світових ринках

є неминучим. Щоб побудувати конкурентоспроможну економіку та успішне, процвітаюче суспільство, ми вибрали шлях європейської інтеграції. Усвідомлюємо складнощі цього завдання.

Саме тому європейська інтеграція є головною у внутрішніх реформах. Досягаючи більшої конкурентоспроможності кожної української компанії та економіки України в цілому. Аби підготувати фірми та вразливі сектори до роботи в нових умовах, домовляємося про перехідні періоди у майбутній Угоді про вільну торгівлю з ЄС. Укладення її дозволить українським експортерам бути повністю представленими на найбільшому ринку в світі, наблизити технічні стандарти й норми до європейських та інтегруватися в транспортну систему ЄС, енергетичні мережі та інфраструктуру. У довгостроковій перспективі це дасть вигоду державі, бізнесу та кожному громадянину нашої держави.

— В Україні є великі очікування щодо послаблення візового режиму з ЄС, а згодом і запровадження безвізового. Говорять про можливе досягнення цього до футбольного чемпіонату Євро-2012. Що ви могли б зробити, щоб це сталося навіть раніше?

— Успішна реалізація Угоди про спрощення процедури видачі віз між ЄС та Україною дозволила розпочати діалог про безвізовий режим у жовтні 2008 року. Зараз ми працюємо над визначенням умов запровадження з боку ЄС безвізового режиму для українських громадян. Це амбітна, але реалістична мета. Якщо Україна чітко виконає всі потрібні критерії, для безвізового режиму не буде перешкод.

Нашими першими пріоритетами, і над цим ведеться робота, є цілковита імплементація Угоди про реадмісію між ЄС та Україною, ратифікація Конвенції Ради Європи про захист автоматично оброблюваних особистих даних, укладення відповідних угод із Європолом та Євроюстом, відновлення спільного прикордонного й митного контролю на кордонах України з країнами — членами ЄС. Ми робимо все можливе, щоб запровадити безвізовий режим із ЄС якомога швидше.

— Багато політиків з України та Центральної Європи наголошують на «європейській перспективі» для вашої країни, маючи на увазі

переговори щодо вступу в ЄС після цілковитого виконання майбутньої Угоди про асоціацію. Однак є проблеми. Чимало обіцяних реформ так і не було здійснено, переважно через внутрішню політику. Які ознаки того, що ситуація може покращитися після січневих президентських виборів?

— Тільки від нас залежить, наскільки швидко закінчимо шлях до ЄС. Український уряд визначив європейську інтеграцію своїм пріоритетом. Наша команда підготувала ефективну програму внутрішніх реформ. Ми здійснюємо послідовні кроки до повноцінного членства в ЄС. Світова фінансова криза уповільнила цей процес — але не зупинила його. Ми розробили урядову антикризову програму, що містить низку заходів із подолання кризи та продовження шляху європейської інтеграції.

Це правда, що реформи не реалізуються так швидко, як ми очікували. Але сподіваємося, що проведені відповідно до європейських та міжнародних демократичних принципів президентські вибори ще краще доведуть: Україна відповідає політичним критеріям країни-кандидата. Це забезпечить прискорення потрібних реформ.

До того ж, Україна працюватиме з ЄС на якісно новій юридичній основі, виписаній в Угоді про асоціацію. Ще до набуття Угодою чинності ми плануємо розпочати реалізацію її пунктів у межах нового двостороннього політичного документу, який замінить План дій — це Порядок денний асоціації ЄС–Україна.

Значний потенціал має нова ініціатива ЄС «Східне партнерство» (СП), оскільки передбачає послаблення візового режиму та поступову його лібералізацію, створення глибокої Зони вільної торгівлі, підтримку наближення законодавства, посилення інституційної спроможності країн-партнерів, допомогу регіональному розвитку на основі політики ЄС із розвитку регіонів, створення інтегрованої системи управління кордонами та співпрацю в галузі енергетичної безпеки. Україна розглядає СП як додатковий інструмент до двосторонніх відносин з ЄС, елементи якого прискорять нашу інтеграцію до Союзу. Не гаючи часу, ми розпочали роботу в межах двостороннього діалогу. У червні були проведені установчі збори всіх тематичних платформ СП. Розглядаються конкретні пропозиції майбутніх проектів. Я певен, що до кінця року по-

літичний діалог у межах СП вийде у практичну площину.

— **Говорячи про перспективи вступу України до ЄС ви, напевно, усвідомлюєте, що Союз зі свого боку потерпає від «утоми розширення» й інституційних викликів. Тим паче, коли йдеться про такі великі країни як Туреччина чи Україна. Як би ви переконали населення ЄС у перевагах приєднання до нього вашої держави?**

— По-перше, ЄС скоротив би відстань до енергоресурсів і нових ринків принаймні на тисячу кілометрів. По-друге, зважаючи на дедалі більшу потребу в продовольстві у світі, сільськогосподарський потенціал України, якого весь час трохи остерігаються країни — члени ЄС, стає нашою спільною перевагою.

Використання його зміцнить продовольчу безпеку в європейській частині світу. По-третє, це наш людський потенціал. Ми маємо добре освічені, кваліфіковані та мотивовані робочі кадри. Не секрет, що у кожній провідній європейській дослідній установі працюють українські науковці та програмісти. Наші дослідники зробили значний внесок в аерокосмічну галузь, генетику та біотехнології.

Глобальна фінансова криза посилила скепсис у деяких країнах ЄС щодо спроможності Союзу розширюватися ще більше, особливо на схід. І все ж у нас і далі спільні виклики, які зросли в умовах кризи і ще раз підказують: спільні проблеми можуть бути подолані тільки за допомогою спільно залучених ресурсів і потужностей.

З нашого боку ми докладемо практичних зусиль, щоб змінити сприйняття України в ЄС так, щоб європейські лідери та громадяни вважали її потенційною державою Євросоюзу... Попередні українські уряди часто декларували можливі дати вступу України в ЄС, які так ніколи й не матеріалізувалися. А потім ми мали пояснювати чому.

Ми ж вибираємо шлях реалізму в європейській інтеграції. Для нас дата вступу до ЄС не є принциповою. Найважливіша річ для України — сам шлях до європейської інтеграції як шлях політичного консенсусу, економічної стабільності й добробуту. Сьогодні ми говоримо не про членство в ЄС, а радше про реформи. Йдеться про європеїзацію України, модернізацію та адаптацію до європейських стандартів. □

ВАЖЛИВІШИМ Є ЗМІСТ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ, А НЕ ДАТА ЇЇ ПІДПИСАННЯ

Відповідаючи на одній із недавніх прес-конференцій на запитання про можливість підписання Угоди про асоціацію між ЄС та Україною ще цього року, Голова Представництва Єврокомісії в Україні Жозе Мануел Пінту Тейшейра заявив:

— Я щиро на це сподіваюся. Переговори ще тривають, і з боку Єврокомісії така налаштованість є, ми дотримуємося всіх графіків. Власне, до кінця року залишилося не так багато часу, отже, незабаром все стане

ясно. Важливо, щоб така ж налаштованість залишалася і з боку України: завершити переговори й підписати документ. Буде це зроблено ще цього року, чи на початку наступного — це вже менше важить. Переговор-

ний процес складний, він стосується багатьох сфер. Для нас важливо, щоб у результаті було реальне наповнення угоди, саме над цим ми працюємо. А дата завершення цієї роботи — питання не основне. □

На фото: лютий 2008 року, офіційний початок переговорів про укладення Угоди про вільну торгівлю, яка є ключовим елементом Угоди про асоціацію між ЄС та Україною.

ЛЬВІВСЬКИЙ ВІЗИТ ЖОЗЕ МАНУЕЛА ПІНТУ ТЕЙШЕЙРИ: ТУРИЗМ, ВУГЛЕВИДОБУВАННЯ Й НЕВІДКЛАДНА МЕДИЧНА ДОПОМОГА

Голова

Представництва Єврокомісії в Україні Жозе Мануел Пінту Тейшейра відвідав Львівщину. В обласному центрі він узяв участь у відкритті Офісу підтримки вугільного сектора й Туристично-інформаційного центру, а у місті Новояворівськ — пункту екстреної медичної допомоги.

Жозе Мануел Пінту Тейшейра (ліворуч) і міський голова Львова Андрій Садовий.

ОФІС ПІДТРИМКИ ВУГІЛЬНОГО СЕКТОРА ВІДКРИТО В РАМКАХ ФІНАНСОВАНОЇ ЄВРОКОМІСІЄЮ ПРОГРАМИ З ПІДТРИМКИ ВУГІЛЬНОГО СЕКТОРА УКРАЇНИ. Жозе Мануел Пінту Тейшейра зауважив, що він стане базою для експертів, які займатимуться польовою роботою в рамках цієї програми на Львівщині: вивчатимуть екологічні, соціальні та економічні проблеми регіону, проводитимуть оцінку ресурсів і перспектив вугільної галузі Західної України.

— Метою проекту є надання підтримки зацікавленим сторонам в Україні для суттє-

вого прискорення розвитку та реструктуризації вугільної промисловості, яка базуватиметься на засадах соціальної відповідальності та економічної ефективності. Такий підхід сприятиме поступовому вирішенню екологічних проблем, а також зменшенню екологічної шкоди від видобування вугілля та закриття неприбуткових шахт, — наголосив під час відкриття офісу Голова Представництва Єврокомісії.

Він підкреслив, що «Програма підтримки вугільного сектора» передбачає закриття неприбуткових шахт, оскільки «ніде в Європі немає такого, щоб неприбуткові шахти працювали лише задля того, щоб дати шахтарям роботу».

Туристично-інформаційний центр було відкрито в рамках проекту ЄС «Створення туристично-інформаційної інфраструктури у Львові». У ньому приїжджі та мешканці міста матимуть змогу отримати актуальну та потрібну інформацію про культурні та інші важливі події. Центр надаватиме інформацію про готелі й ресторани, гідів та туристичні фірми, а також презентуватиме місто за кордоном.

— У Львові є багато театрів, цікаві ресторани, музеї, картинні галереї. Місто має що запропонувати туристам. Відкриття інформаційного центру — важливий крок у розвитку Львова туристичного, — сказав Жозе Мануел Пінту Тейшейра. — Місто у вигідній ситуації ще й тому, що розміщене поблизу європейського кордону, відтак легко може скористатися подібним досвідом європейських міст.

Загальний бюджет львівського інформаційно-туристичного проекту становить 700 тис. євро. Крім відкриття центрів передбачається встановлення двомовних вказівників на туристичних шляхах загального користування у міській та приміській зоні та біля пам'яток старовини.

Центр розташований у Львівській міській раді.

— Ми бачимо Львів меккою туризму, культурною столицею України. Але це треба підтверджувати! — заявив львівський міський голова Андрій Садовий. — Відкриття Туристично-інформаційного центру — це свідчення нашої відкритості, доступності міста.

Новояворівський пункт медичної допомоги було створено завдяки фінансованому ЄС проекту «Створення транскордонної мережі пунктів невідкладної медичної допомоги». Жозе Мануел Пінту Тейшейра розповів, що в результаті діяльності проекту планується досягти більшої безпеки на міжнародних трасах у прикордонних територіях шляхом створення мережі екстреної медичної допомоги: забезпечити значне покращення її надання місцевому населенню, туристам, візитерам з інших країн, учасникам місцевого, транзитного і міжнародного автотранспорту. Також заплановано підвищити кваліфікацію медичного персоналу та його обізнаність зі стандартами надання медичної допомоги у країнах ЄС.

Крім Новояворівська на Львівщині буде відкрито ще чотири пункти екстреної медичної допомоги у напрямках основних магістралей: у Жовкві, Миколаєві, Буську та самому Львові.

У кожному пункті буде спеціальний сучасний реаніомобіль вартістю 86 тис. євро, а також кваліфікований персонал, який пройде спеціальну підготовку в Польщі та інших країнах ЄС. □

Нова техніка львівських медиків.

ПОЇЗДКА НА ДОНБАС БУЛА ПРОДУКТИВНОЮ

Голова Представництва Єврокомісії в Україні Жозе Мануел Пінту Тейшейра відвідав 14–15 липня Луганську область. Під час візиту він зустрівся з представниками обласної та місцевої влади, а також ознайомився з реалізацією в регіоні чотирьох проектів, що фінансуються Європейським Союзом.

ЗОКРЕМА, В ЛУГАНСЬКУ ПОСОЛ ВЗЯВ УЧАСТЬ У ВІДКРИТТІ ОФІСУ ПІДТРИМКИ ВУГІЛЬНОГО СЕКТОРА В РАМКАХ ПРОЕКТУ ЄС «ПРОГРАМА ПІДТРИМКИ ВУГІЛЬНОГО СЕКТОРА», БЮДЖЕТ ЯКОЇ — 8,9 МЛН ЄВРО. Його розпочато у вересні 2008 року і триватиме він до кінця 2010-го. Метою програми є надання підтримки для пришвидшеного розвитку вугільної промисловості та її реструктуризацію, що базуватиметься на засадах соціальної відповідальності та економічної ефективності. За словами Жозе Мануела Пінту Тейшейри такий підхід сприятиме поступовому вирішенню проблеми довкілля, а також зменшенню екологічної шкоди від видобування вугілля та закриття неприбуткових шахт. Крім цього, проект націлений на допомогу Міністерству вугільної промисловості України та іншим зацікавленим сторонам у значному вдосконаленні стандартів безпеки праці шляхом розробки пілоотної схеми, яка слугуватиме моделлю для подальшого розвитку стандартів безпеки праці. Планується розробити грантову схему фінансування інноваційних пропозицій у цій сфері. Як розповів керівник групи експертів Войтек Мłodziejewski, під час реалізації проекту мають бути розроблені критерії оцінки матеріальних активів шахт, ситуації щодо безпеки на них, проведено детальний аналіз ринку праці в регіоні тощо. Результатом роботи експертів мають стати рекомендації відносно розробки Генерального плану розвитку вугільної галузі України та техніко-економічне обґрунтування Фонду соціального розвитку.

— Із 146 населених пунктів Луганщини 63 мають вугільні підприємства, — розповів керівник Головного управління промисловості й розвитку інфраструктури Луганської облдержадміністрації Валерій Безлепкін. — З 1996 року було ухвалено рішення про ліквідацію 48 шахт в області, дев'ять з них уже закрито. Головними проблемами вугільної промисловості регіону є технічне переоснащення та недостатнє фінансування, а також екологічні проблеми, пов'язані з ліквідацією шахт.

Після участі в урочистому відкритті офісу Жозе Мануел Пінту Тейшейра ознайомився з ходом реалізації на Луганщині проекту ЄС «Комплексне використання земель євразійських степів», бюджет якого складає 2,5 млн євро. Метою цього проекту є розробка механізмів та інструментів раціональ-

Відкриття Офісу підтримки вугільного сектора в Луганську.

ного ведення сільського господарства, спрямованих на поновлення та збереження унікальних степових ресурсів. Проект намагається насамперед зацікавити у цьому місцевих мешканців — наприклад, за рахунок розвитку зеленого туризму.

У Станично-Луганському районі Жозе Мануел Пінту Тейшейра відвідав один із можливих туристичних об'єктів — Музей козацтва. Посла зустрічали піснями, йому ж у свою чергу довелося виконати старовинний звичай: випити чарку горілки з козацької шаблі. Потім пану Тейшейрі вручили пам'ятний подарунок — козацьку нагайку.

У Біловодському районі посла Європейської Комісії також зустрічали піснями. Там він ознайомився з Деркульським кінним заводом, де утримується близько 200 тварин. Потенціал підприємства набагато більший, проте нині воно перебуває у фінансовій скруті. Посол попросив представників проекту «Комплексне використання земель євразійських степів» підтримувати зв'язок з кінним заводом і розглянути можливість залучення його ресурсів для реалізації проекту.

Наступним пунктом подорожі по області стало місто Свердловськ, де реалізується проект «Сталий місцевий розвиток в Україні» та розпочинаються роботи за проектом «Підтримка сталого регіонального розвитку в Україні». Обидва проекти фінансуються Європейським Союзом.

Проект «Сталий місцевий розвиток в Україні» розпочався у жовтні 2006 року і триватиме до жовтня 2010-го. Загальною метою проекту є підвищення якості життя громади, створення умов для доступності та стабільності надання життєво важливих послуг населенню на вибраних територіях та забезпечення засад їх сталого розвитку. Після вивчення потреб Свердловська з метою модернізації комунальних підприємств, удосконалення системи управління муніципалітету та оптимізації їх діяльності проектом закуплено техніку та обладнання на загальну суму понад два мільйони євро. Зокрема, майже 470 тис. євро виділено на закупівлю обладнання для водоканалу, 375 тис. — на техніку для підприємства теплостачання, понад мільйон — на устаткування для збору, транспортування та утилізацію на полігоні твердих побутових відходів. Крім цього, кошти виділено на комп'ютерну техніку для муніципальних служб та лабораторне обладнання для міської санепідстанції.

Проект «Підтримка сталого регіонального розвитку в Україні» доповнить низку поточних проектів місцевого розвитку, що фінансуються ЄС, у Сумській, Чернігівській, Харківській та Луганській областях. У рамках цієї програми у Свердловську нещодавно стартував проект з бюджетом 9 млн євро, спрямований на виконання робіт з модернізації муніципальних будівель — лікарень, шкіл та дитячих садків. □

ВИДОБУТОК ВУГІЛЛЯ В УКРАЇНІ: ЯК ПОКРАЩИТИ ВПЛИВ НА ДОВКІЛЛЯ

Українська вугільна галузь є, поза сумнівом, важливою для енергетичної безпеки країни. Шахти також забезпечують зайнятість значної кількості людей. Водночас наслідком їхньої діяльності є величезна кількість відходів: 25 млрд тонн відпрацьованої породи, близько 218 млн кубометрів води. Україна на п'ятому місці у світі за обсягами викидів внаслідок вугледобування газів. І обсяги цих відходів збільшуються.

Постає питання: що з ними робити? Як переробляти чи утилізувати поточні відходи — але крім того, що чинити з тою величезною їх кількістю, яка назбиралася протягом половини минулого століття? Чи ті відходи справді є такою небезпекою для довкілля, що потрібні негайні зусилля для їх нейтралізації? Це деякі з питань, над якими вже кілька останніх десятиліть міркують українські спеціалісти. Вони розробили методи локалізації та переробки відходів. Однак завітавши до Донецька, Луганська та багатьох менших міст Донбасу, можна легко переконатися: ті напрацювання все ще цілком не втілені в життя.

Цьому є багато причин, серед них фінансові. Гроші, які заробляють шахти, спрямовуються на виплати безробітним шахтарям, охорону здоров'я і безпеку, для закупівлі нового обладнання... На жаль, питання захисту довкілля часто перебуває в кінці списку пріоритетів, і не лише в Україні, а й також і в інших вугледобувних державах.

Найперше питання — з чого починати? Власне, перший крок уже зроблено: проведено інвентаризацію місць скупчення відходів, що їх залишили й залишають по собі шахти. Тепер треба визначити, що робити в першу чергу, якими тут мають бути пріоритети.

У Програмі Єврокомісії з підтримки вугільної галузі всі шахти будуть оцінені з точки зору їхньої безпеки для довкілля. Бо ж одні можуть продукувати велику кількість відвальної маси, часто хімічно інертної, а також багато води переважно прийнятної якості та невелику кількість газу. Інші навпаки: продукують небагато, але дуже брудної відвальної

маси, надзвичайно солону воду й велику кількість газу, зазвичай метану. Отже, мова має йти про оцінку ризиків кожної шахти для довкілля. Скажімо, неприпустимим ризиком є вилів забрудненої води в річку, який спричиняє регулярну загибель риби або робить воду надто небезпечною для вживання людьми. Це вимагає інвестицій для утилізації води або її оздоровлення, чи підготовки для повторного використання шахтою. Лише таким чином довкілля можна убезпечити від забруднення.

Звісно, найпомітнішими у вугледобувних регіонах є тверді відходи, які утворюють справжні гори. Терикони видно на Донбасі за багатьма кілометрами, тим більше що натуральний ландшафт дуже рівний. На думку одних ці горби є надто неприглядними й псують пейзаж. Інші кажуть, що вони навпаки додають різноманітності. Чи треба їх прибрати? Одна з особливостей цих териконів полягає у тому, що якщо їх залишити й не чіпати, то вони самі по собі стануть згодом стабільними утвореннями, й тоді їх можна використати для багатьох цілей — від організації місць відпочинку до прихисту для міської фауни.

Відпрацьовані води — чи то солоні, чи гідросуміш — зливають в озера або ж вони стікають у природні низини. Деякі з них при цьому можуть бути небезпечними для рослин, тварин та людей, отже, потребують очищення або принаймні локалізації. Водночас такі води можна було б використати для створення заболочених територій; очерет та інші рослини, риба могли б слугувати їх очисниками за умови, що рівень забруднення не надто високий. Подібні заболочені місця є цінними резерваці-

ями для збереження біорозмаїття. Стихийні заболочені території самі по собі вже сформувалися в деяких місцях у Вугледонську.

Ще одна проблема — викиди газу. Вони невидимі для людського ока, якщо містять метан — газ, який спричиняє глобальне потепління з інтенсивністю в 20 разів більшою, ніж двоокис вуглецю. Та очевиднішим є дим, який піднімається над відпрацьованими відвалами. Він може бути дуже отруйним, і цим дихають люди й тварини. Це вимагає негайної уваги та дій.

Отже, деякі з означених проблем є загальними й потребують термінового втручання, інші можуть бути вирішені протягом певного часу. Зараз слід знайти спосіб визначення пріоритетних заходів, де і що робити в першу чергу, причому так, щоб недостатні фінансові ресурси були використані у найефективніший спосіб.

Цим і займається проект, фінансований Європейською Комісією. Ми вже розпочали тісно працювати з багатьма шахтами в Україні. Від серпня до грудня триватиме серія консультативних зустрічей з екологами, тобто з людьми, найтісніше пов'язаними з описаними проблемами. Сподіваємося у співпраці з ними винайти низку рішень. У рамках програми буде також підготовлено Каталог статусу забруднення від шахт, за яким можна буде визначити ризики, що несе те чи інше підприємство. Таким чином, ми визначимо шахти, щодо яких слід здійснити термінові кроки. Для десяти з них плануємо розробити більш детальні плани заходів, щоб вони стали частиною виробничого процесу та розвитку шахт. Крім того, в рамках програми до грудня 2010 року буде підготовлено посібник для всього вугільного сектора України. Він дасть уряду змогу ухвалювати рішення щодо багатьох аспектів вугледобування: наприклад фінансування шахт, які продовжать працювати, а також фінансування безпечного закриття тих, що повністю використали свій потенціал.

Шаммі Пюрі,
Ключовий експерт щодо менеджменту довкілля Програми з підтримки вугільної галузі

ПРИКОРДОННИКАМ ПЕРЕДАНО ТЕПЛОВІЗІЙНІ КОМПЛЕКСИ

Державна прикордонна служба України отримала 24 мобільних комплекси тепловізійного спостереження за кордоном на базі автомобіля «Фольксваген». Їх було передано ДПСУ в рамках фінансованого Євросоюзом проекту «ВОМУК-4 — Посилення прикордонного менеджменту: постачання спеціального обладнання для Державної прикордонної служби України». Загальна вартість обладнання — 12 млн євро.

УЧАСТЬ У ЦЕРЕМОНІЇ ПЕРЕДАЧІ КОМПЛЕКСІВ ВЗЯЛИ ПРЕЗИДЕНТ ВІКТОР ЮЩЕНКО, ГОЛОВА ПРЕДСТАВНИЦТВА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КОМІСІЇ В УКРАЇНІ ЖОЗЕ МАНУЕЛ ПІНТУ ТЕЙШЕЙРА, ГОЛОВА ДПСУ МИКОЛА ЛИТВИН.

У своїй промові Жозе Мануел Пінту Тейшейра зазначив, що ця подія стала ще одним успішним результатом двосторонньої співпраці між ЄС та Україною. Він нагадав, що цього року Україні було вже надано 20 приладів для перевірки паспортних документів з функцією біометричного контролю на суму понад 211 тис. євро та 287 портативних тепловізійних біноклів. На думку Голови Представництва Єврокомісії все це сприятиме надійнішій охороні кордону, в тому числі запобігатиме нелегальному його перетину. Жозе Мануел Пінту Тейшейра також повідомив, що наразі Єврокомісія розглядає питання закупівлі для України 100 нових всюдиходів.

— Все наше попереднє й нинішнє співробітництво має дві мети. По-перше, підтримка української політики щодо європейської інтеграції через більш «відкриті, але безпечні» кордони. По-друге, спільна робота з імплементації концепції розвитку Державної прикордонної служби України до 2015 року, — заявив Жозе Мануел Пінту Тейшейра. — Належна й ретельна імплементація цієї концепції забезпечить досягнення ДПСУ своєї остаточної мети: до того часу стати сумісною з шенгенськими стандартами.

Президент Віктор Ющенко підкреслив, що Україна дуже цінує допомогу Євросоюзу в облаштуванні та охороні українського кордону. Глава держави зазначив, що за останні п'ять років український кордон значно змінився.

На думку Віктора Ющенка «найближчим часом прикордонна служба однією з перших інтегрується до європейського простору».

— Я певен, що жодна прикордонна служба не лише колишнього Радянського Союзу, а й ЄС не має такої кількості сучасної техніки, як українська, — додав Президент України.

Прилади тепловізійного спостереження вже активно використовують в охороні державного кордону України, вони добре себе зарекомендували. Працювати з цим сучасним обладнанням навчають майбутніх офіцерів та військовослужбовців за контрактом у

Національній академії Держприкордонслужби та Центрі підготовки молодших спеціалістів.

Тепловізори сприяють якісному контролю за місцевістю в будь-який час доби та за будь-яких погодних умов. Вони дають змогу ефективно контролювати ділянку державного кордону та боротися з протиправною діяльністю. Наприклад, кожен з отриманих ДПСУ мобільних тепловізійних комплексів дає можливість виявити людину на відстані до 12 км, а транспортний засіб — до 18 км.

Після вручення техніки гостей ознайомлено з діяльністю та можливостями Центрального вузла зв'язку ДПСУ. Цей підрозділ є важливою складовою системи управління органами і підрозділами охорони державного кордону. Він призначений для забезпечення радіо-, кабельного та супутникового зв'язку, передачі інформації закритими каналами тощо. Учасників церемонії також ознайомили із тим, як в ДПСУ вирішують житлові питання особового складу. Зокрема, гості відвідали гуртожиток на 18 квартир та 43 кімнати. Він був переобладнаний з колишньої казарми після того, як відомство повністю перейшло на комплектування військовослужбовцями за контрактом. □

«ДЛЯ УКРАЇНЦІВ ВАЖЛИВО ЧІТКО УЯВЛЯТИ, ЩО ОЗНАЧАЮТЬ ДЕМОКРАТІЯ І СВОБОДА»

Уже тривалий час спільні проекти в Україні проводять Рада Європи та Європейська Комісія. Нині таких п'ять: вони стосуються реформування судової системи, боротьби з корупцією, медіа, прав жінок і боротьби з проявами жорсткого поводження й безкарності. Про таке співробітництво РЄ та ЄС «Євробюлетеню» розповів представник Генерального секретаря РЄ з координації програм співробітництва в Україні Аке Петерсон.

— Що є фундаментом для співробітництва Ради Європи та ЄС в Україні?

— Рада Європи є організацією, яка намагається зміцнити демократію та права людини в своїх країнах-членах. Ми прагнемо, щоб усі вони поділяли спільні цінності. В рамках Ради Європи існує велика кількість конвенцій, які є базою для цього. Вони стосуються усіх аспектів демократизації: верховенства права, судочинства, дотримання прав людини, боротьби з корупцією тощо.

Звичайно, ЄС поділяє багато цілей Ради Європи, усі члени ЄС є водночас членами нашої організації. Отже, існує великий простір спільних позицій та цінностей, які дають нам можливість добре розуміти одні одних й тісно працювати разом.

— Чи можна сказати, що відповідність Україною цінностям Ради Європи, дотримання її правил є тим, що наближає країну до ЄС?

— Це запитання до самих українців. Нашим завданням не є посприяти вступу будь-якої країни до ЄС. Проте багато питань, якими ми займаємося в рамках Ради Європи, піднімаються під час дискусій Європейського Союзу з його потенційними країнами-членами.

— Яким чином вибираються сфери для спільних проектів Ради Європи і Євросоюзу в Україні?

— Український уряд сам визначався щодо того, яких проблем мають стосуватися

наші проекти. Ми в цьому випадку не можемо чогось нав'язувати чи до чогось змушувати. Є спільно вироблений Радою Європи й Україною План дій, в рамках якого й проводяться ці проекти. Сфери їхньої реалізації також співпадають з пріоритетами Європейського Союзу в його відносинах з Україною. Наприклад, розвиток громадського телебачення. ЄС значним чином здійснює фінансування проекту, оскільки це також важливо для його стосунків з Україною.

— Який з спільних проектів виглядає найуспішнішим або ж імплементується найвдаліше?

— Співробітництво між Радою Європи та ЄС тривало і до мого призначення на нинішню посаду, отже, мені важко зробити загальну оцінку. Проте в будь-якому разі ми не міркуємо тут з точки зору «успіху» чи «неуспіху». Україна є членом Ради Європи, в нас спільні цілі щодо дотримання прав людини, верховенства права, національних меншин тощо. І ми працюємо в цьому напрямку.

Утім, прикладами успішних можна назвати проекти, що стосуються відмивання грошей та протидії корупції. Надзвичайно ефективно працює в уряді комітет фінансового моніторингу, і це була одна з цілей Ради Європи. Щодо боротьби з хабарництвом, то в уряді є тепер координатор діяльності антикорупційних структур. Кілька нових антикорупційних законів були ухвалені в червні — якщо це буде належним чином імплементовано, то стане новими інструментами, які дозволять зробити боротьбу з корупцією більш ефективною. Це також частково наша робота.

— Які головні нинішні виклики для демократії в Україні?

— Загалом, виклики для демократії є в будь-якій країні. Бо демократія це те, що потребує щоденного зміцнення. Розслаблятися не можна.

Україна досі бореться з наслідками авторитарного радянського минулого, воно є найбільшим на сьогодні викликом. Для розвитку демократичного суспільства треба, щоб усі — політики, працівники державного апарату, пересічні люди — були відданими де-

мократичним ідеям. Сьогодні це дуже важливе завдання для українців. Освітні інституції мають прищеплювати це молоді. Щоб вона, приходячи в доросле життя, вже мала чітко сформовані уявлення про те, що означає свобода й демократія. В Україні має бути створена критична маса людей, які б завжди тонко відчували, коли в державі відбувається щось не так.

— Україна є членом Ради Європи майже 14 років, але Парламентська Асамблея досі проводить щодо неї процедуру моніторингу. Це свідчить про те, що в Україні щось не так?

— Перебування України під процедурою моніторингу ПАРЄ означає, що певні речі мають бути покращені. У доповідях Моніторингового комітету Асамблеї ці слабкі місця вказані, і ми спільно з Україною намагаємося вирішувати проблеми. Власне, на це й спрямований моніторинг. Зрозуміло, Україна прагне припинити цю процедуру, і ми цього прагнемо також. Над цим і працюємо — щоб досягти такої ситуації, коли це можна буде зробити. Технічно припинення моніторингу залежить від оцінки Моніторингового комітету ПАРЄ і від дискусії на засіданні Асамблеї.

Проте крім моніторингу ПАРЄ ми маємо й інші моніторингові процедури, які ґрунтуються на підписаних і ратифікованих Україною конвенціях. Контроль дотримання їх проводять щодо всіх країн — членів Ради Європи. Наприклад, в рамках групи ГРЕКО (Група держав проти корупції. — Ред.) відбувається моніторинг щодо всіх аспектів протидії хабарництву. Європейська комісія з боротьби з расизмом і нетерпимістю проводить моніторинг по своїй лінії: до всіх країн-членів приїздять експерти, зустрічаються з посадовцями, представниками громадських організацій тощо, готують доповіді. Є подібний моніторинг щодо протидії відмиванню грошей.

— Якої ви думки про розвиток відносин між Україною та ЄС?

— Не в моїй компетенції робити подібні оцінки. Можу лише сказати: якщо Україна має за мету стати членом ЄС, то їй у цьому могли б допомогти певні рекомендації Ради Європи й можливості співпраці з нею. □

ЗАВЕРШИВСЯ ПРОЕКТ «ЄВРОПА В СЕРЦЯХ УКРАЇНЦІВ»

У кінці серпня завершився спільний проект радіостанції «Наше Радіо» та Євросоюзу «Європа в серцях українців». Він тривав шість місяців і був націлений насамперед на підвищення знань молоді про Євросоюз та його відносини з Україною. Адже «Наше радіо» є музичною станцією і слухають його насамперед молоді люди.

У РАМКАХ ПРОЕКТУ РАДІОСТАНЦІЯ ТРИЧІ НА ДЕНЬ ВИДАВАЛА В ЕФІР ДВОХВИЛИННІ НОВИНИ ПРОГРАМИ, ПРИСВЯЧЕНІ ЄС — УСЬОГО ТАКИХ БУЛО ВИПУЩЕНО 255. Також було проведено 26 щонедільних живих ток-шоу з інтерактивним спілкуванням з глядачами. Крім цього, в рамках проекту відбулися два конкурси — есе й фотографій, обидва стосувалися європейської інтеграції України. Ще було проведено два «круглих столи», присвячених діяльності Євроклубів і можливості для українців навчатися в Євросоюзі за стипендіальною програмою «Еразмус-Мундус». Як експерти участь у проекті брали відома

українська співачка Руслана й олімпійська чемпіонка, нині президент фонду «Здоров'я покоління» Лілія Подкопаєва.

— Переважна більшість українців усвідомлюють, що Європейський Союз — це величезний простір миру, процвітання та стабільності. Але коли йдеться про такі питання як функціонування ЄС, перспектив відносин між ним та Україною, що робиться і що повинно робитися для розвитку цих відносин — мені здається, тут ще має місце певний брак інформації, — сказав Голова Представництва Єврокомісії Жозе Мануел Пінту Тейшейра на прес-конференції, присвяченій

завершенню проекту. — Треба поширювати таку інформацію, особливо серед молоді, щоб вони могли більше дізнатися про Європейський Союз і посприяти просуванню України до Європи.

За словами керівника проекту Юрія Лобурця, великим успіхом користувалися проведені в рамках проекту ток-шоу. Вони засвідчили великий інтерес радіослухачів до різних аспектів відносин України та Європейського Союзу. З розшифровкою всіх проведених у рамках проекту радіопередач та ток-шоу можна ознайомитися на веб-сайті проекту — <http://www.esua.info>. □

НА ФОТОКОНКУРСІ ПЕРЕМІГ ЗНІМОК ДОНЕЦЬКА

З 6 липня по 15 серпня в рамках проекту «Європа в серцях українців» тривав фотоконкурс «Моє місто — європейське місто».

МЕТОЮ БУЛО ПОКАЗАТИ, ЩО УКРАЇНА — ЦЕ СУЧАСНА, ПОТУЖНА ТА МАЛЬОВНИЧА ЄВРОПЕЙСЬКА КРАЇНА. Перше місце виборов Костянтин Яковлев із Горлівки (Донецька область). Він отримав приз — цифрову фотокамеру

«Олімпус». На другому місці киянин Олександр Патока, на третьому — Олександр Шеремета з Луцька.

— У Донецьку немає визначних монументів та пам'яток старовини, хоча ми —

в центрі Європи, — сказав під час отримання призу Костянтин Яковлев. — Тому я вирішив зробити символічну світлину: на центральному дитячому майданчику міста студенти разом із дітьми намалювали прапор Об'єднаної Європи. І діти, що стрибають біля нього, — це символ майбутнього України, яка посідатиме чільне місце в європейській спільноті. А ми повинні допомагати у здійсненні цього прагнення.

Усього участь у конкурсі взяли близько 80 осіб, вони надіслали 330 робіт. Визначаючи найкращі знімки, експертна комісія спиралася не лише на результати загального інтернет-голосування, але і брала до уваги художню цінність конкурсних фотографій, оригінальність та повноту розкриття теми конкурсу.

Урочисте нагородження переможців відбулося в офісі радіостанції «Наше радіо». Координатор Представництва Єврокомісії з питань інформування та зв'язків із громадськістю Метью Грін зауважив:

— Торік на саміті ЄС–Україна лідери Євросоюзу погодилися, що Україна — справді європейська країна. А конкурс став дуже гарною можливістю для самих українців показати, що українські міста є європейськими містами. Конкурс досяг своєї мети. □

«НАШ ПРОЕКТ БУВ УНІКАЛЬНИМ ЧЕРЕЗ ЙОГО СПЕЦИФІКУ»

У вересні завершується фінансований Єврокомісією проект «Попередження ВІЛ-інфекції та інфекцій, що передаються статевим шляхом, серед особового складу Збройних Сил та правоохоронних органів України». Він тривав понад три роки. Про результати «Євробюлетеню» розповіли його менеджер Влад Остряньський та радник проекту Олександр Гудзовський.

Олександр Гудзовський (крайній зліва), Влад Остряньський (крайній справа) та начальник Головного управління виховної та соціально-психологічної роботи ЗСУ генерал-майор Олександр Копаниця презентують директору шпиталу в місті Кобленц (Німеччина) бригадному генералу Крістофу Файту навчальний посібник із стратегічного планування, виданий проектом.

— Як би ви оцінили нинішню ситуацію з ВІЛ-СНІД в Україні загалом?

— Фактично має місце епідемія, ситуація визнана найбільш критичною в Європі. І захворюваність продовжує зростати дуже тривожними темпами. За офіційними даними українського СНІД-центру станом на квітень 2009 року зареєстровано 148 тисяч ВІЛ-інфікованих. Але слід мати на увазі, що люди неохоче йдуть тестуватися. Тому реальні цифри, очевидно, більші. Оцінки різних організацій значно різняться. Ми ж найбільш достовірними вважаємо дані Мережі людей, які живуть із ВІЛ-СНІД: 556 тисяч інфікованих.

— Чому проект був націлений саме на запобігання ВІЛ та статевим інфекціям у війську та правоохоронних органах — адже солдати чи міліціонери не виглядають традиційними групами ризику?

— Так, працівники Збройних Сил, міліції, Державної прикордонної служби та Внутрішніх військ справді не є традиційними групами ризику. Але специфіка несення служби, відірваність від родин — це фактори, які підвищують ризик інфікування. Зрештою, ці люди також є частиною українського суспільства. За останні п'ять-вісім років було проведено досить багато проектів із запобігання ВІЛ-СНІД для цивільного населення, над цим працюють чимало неурядових організацій. А

от для силових відомств у такому форматі нічого подібного не робилося. Це підкреслює унікальність специфіки нашого проекту.

— А якою є ситуація з захворюваністю на ВІЛ-СНІД у цих силових структурах?

— Статистика дещо суперечлива або ж обривчаста. Скажімо, офіційно в Збройних Силах зареєстровано близько 500 інфікованих. Проте об'єктивно оцінити рівень захворюваності на ВІЛ у військах дуже важко. Адже ніхто не може примусити протестуватися на це призовника. А для контрактників тестування стало обов'язковим лише з минулого року. До речі, на останньому етапі роботи проекту ми сконцентрувалися саме на військовослужбовцях, які служать в армії за контрактом.

По інших відомствах також більш-менш повної й послідовної статистики немає. Втім, відомо, що у Внутрішніх військах з початку нашого проекту не було зареєстровано жодного випадку ВІЛ-СНІД. Не хочемо приписувати цілковиту заслугу в цьому нашому проекту та все ж вважаємо, що ми відіграли вирішальну роль.

— Якою загалом була схема роботи проекту?

— За три роки ми провели 52 навчальних семінари, в ході яких було навчено 1300 офіцерів та спеціалістів. У штаті проекту лише чотири людини — отже, звичайно, ми не

могли охопити 600-тисячний контингент тих чотирьох відомств. Нашим завданням було навчити офіцерів, психологів, медиків, вихователів, щоб потім вони вже навчали персонал. Причому семінари проводили за розробленими в рамках проекту методичними посібниками. По закінченні семінарів кожний слухач отримав такий посібник.

Крім того, в рамках проекту було створено три навчальні посібники, які стосувалися здорового способу життя. Кожна з книжок розрахована на певну категорію — керівний склад, курсантів вищих навчальних закладів та особовий склад. Усі три посібники отримали рекомендації Міністерства освіти і науки, пройшли реєстрацію. На основі одного з посібників з 1 вересня 2008 року в 24 вузах структур-партнерів у рамках їхнього навчального розкладу було запроваджено відповідний предмет.

Також у рамках проекту було здійснено два закордонних візити — у Німеччину та Угорщину — для ознайомлення з досвідом профілактики ВІЛ та інфекцій, що передаються статевим шляхом, у відповідних структурах цих країн.

— Наскільки було комфортно проекту працювати з силовими структурами — вони ж досить закриті?

— Так, ці структури досить делікатні через специфіку їхньої діяльності. Але проблем у співпраці абсолютно не було. Адже люди, які працювали в проекті, самі є вихідцями з цих структур, отже, добре знають їх специфіку. Зіграли свою роль певні особисті зв'язки. Але і з боку партнерів був дуже великий інтерес до нашої діяльності. Мабуть, не кожен проект може похвалитися присутністю на його заходах генералів у якості студентів. Персонал проекту неодноразово відзначався найвищими нагородами цих силових відомств. Це також є показниками нашої роботи та їхньої зацікавленості в тематиці проекту.

— Чи буде якимось продовження проекту?

— Його вже продовжували двічі, тому цей ліміт ми вичерпали. Чи буде подібна робота вестися далі Європейським Союзом чи іншими донорами — залежить від наявності коштів. Самі партнерські відомства в цьому дуже зацікавлені. □

ЄВРОКОМІСІЯ АКТИВНО СПІВПРАЦЮЄ З ПРЕДСТАВНИЦТВОМ МОМ В УКРАЇНІ

Представництво Міжнародної організації з міграції (МОМ) в Україні реалізує багато проектів, які фінансово підтримує Європейська Комісія та країни-члени. Вони стосуються міграції та прикордонного менеджменту, попередження торгівлі людьми та заохочення мультикультуралізму, дотриманню Україною стандартів ЄС у рамках Європейської політики сусідства, різних тематичних програм та ініціативи Східне партнерство.

Проект «Технічне співробітництво та зміцнення потенціалу урядів України та Молдови для реалізації угод про реадмісію з Європейським Союзом (GUMIRA)» реалізується з січня 2009-го по грудень 2010 року. Він фінансується Єврокомісією та співфінансується урядами Італії та Німеччини. Проект сприяє гуманному та упорядкованому управлінню міграційними процесами, ефективному дотриманню прав мігрантів через співпрацю з урядом України, зокрема з Міністерством внутрішніх справ і Державною прикордонною службою (ДПСУ), організаціями громадянського суспільства.

Пріоритетною в рамках проекту GUMIRA є програма зі сприяння упорядкованому, гідному та добровільному поверненню мігрантів, які не мають правових підстав перебувати на території України, знаходяться у скрутному матеріальному становищі та яким було відмовлено у наданні статусу біженця. З січня по липень 2009 року за допомогою цієї програми до країн їхнього походження було повернено 95 осіб.

Проект «Покращення інтегрованої системи прикордонного менеджменту: продовження проекту Посилення системи управління людськими ресурсами Державної прикордонної служби України (HUREMAS 2)» розпочато в березні 2008 року, а буде закінчено в лютому 2010-го. Він фінансується Єврокомісією та підтримує зусилля ДПСУ в перетворенні її до 2015 року на сучасну уніфіковану цивільну правоохоронну структуру, яка відповідає Шенгенським стандартам і займається прикордонним менеджментом. МОМ, за підтримки Польської прикордонної служби та Угорської національної поліції, має на меті сприяти реформуванню процедур набору, кар'єрного розвитку, навчання, вдосконаленню законодавства у сфері прикордонного менеджменту відповідно до кращого досвіду ЄС та Шенгенської зони. Для цього здійснюються робочі та навчальні візити, тренінги під керівництвом експертів як в Україні, так і в країнах — членах ЄС.

Представництво Європейської Комісії в Україні та країни — члени ЄС активно підтримують діяльність **Ініціативи Розмаїття**, створеної

Вересень 2008 року, відкриття пункту тимчасового тримання нелегальних мігрантів у селі Журавичі на Волині. Виступає Тимчасовий повірений у справах Представництва Єврокомісії в Україні Дірк Шюбель.

МОМ, Управлінням Верховного комісара з питань біженців ООН та «Міжнародною амністією». Вона покликана захищати людську гідність та добробут мігрантів, біженців і нетрадиційних меншин в Україні. Ініціатива Розмаїття об'єднує понад 50 міжнародних, неурядових, державних та комерційних організацій, а також представників дипломатичних місій для спільного вирішення проблеми скоєних на расовому підґрунті злочинів, заохочення міжкультурного взаєморозуміння в Україні завдяки проведенню заходів з підвищення обізнаності громадськості та адвокасі-кампаній.

Здійснюваний за фінансової підтримки ЄК проект «Протидія торгівлі людьми в Україні та Молдові» (січень 2007 — грудень 2009) покращує потенціал урядів цих двох країн та громадянського суспільства щодо вирішення проблеми торгівлі людьми в рамках програми AENEAS. Діяльність проекту здійснюється у трьох взаємопов'язаних сферах: попередження та запобігання, розслідування та переслідування осіб, що займаються торгівлею людьми, захист та реінтеграція потерпілих. На сьогодні завдяки підтримці Єврокомісії приблизно 900 потерпілих від торгівлі людьми з України та Молдови отримали необхідну підтримку,

67 особам допомогли повернутися поза програмами повернення. Кілька сотень урядовців, представників правоохоронних, державних органів, неурядових структур отримали необхідний досвід, знання та вміння завдяки проведенню в рамках проекту заходам.

Нещодавно МОМ виступило партнером чернівецького відділення громадянської молодіжної організації «Сучасник» у новому проекті, фінансованому в рамках Тематичної програми ЄК «Інвестиції в людей». Його назва «**Зміцнення національних механізмів і потенціалу у сфері протидії торгівлі дітьми в Україні**». Проект реалізується з червня 2009-го по квітень 2011 року. Він спрямований на покращення механізмів ідентифікації дітей, які потерпіли від торгівлі людьми, завдяки зміцненню потенціалу відповідних державних та неурядових організацій та сприяння їх співпраці, а також на реабілітацію потерпілих дітей.

Пілотний проект «**Тимчасова та маятникова трудова міграція між Португалією та Україною**» (грудень 2008 — грудень 2009) підтримує врегульовану трудову міграцію українських громадян до Португалії. Проект фінансується Єврокомісією та співфінансується урядом Португальської Республіки та Світовим Банком. □

ПЕРЕД ВІД'ІЗДОМ НА НАВЧАННЯ СТИПЕНДІАТИ «ЕРАЗМУС МУНДУС» ПРОВЕЛИ ТРЕНІНГ

У липні

в Представництві Єврокомісії відбулася орієнтаційна зустріч, організована для майбутніх студентів програми «Еразмус Мундус» зі Східної Європи. В одноденному тренінгу взяли участь близько 20 осіб. Зустріч було організовано спільно Представництвом та регіональним відділенням Асоціації студентів та випускників програми «Еразмус Мундус» у країнах СНД та Монголії.

УСЬОГО В 2009–2010 НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ В УНІВЕРСИТЕТАХ КРАЇН ЄВРОСОЮЗУ В РАМКАХ ПРОГРАМИ НАВЧАТИМУТЬСЯ 28 СТУДЕНТІВ ТА 8 НАУКОВЦІВ З УКРАЇНИ. До резервного списку включено 55 студентів та 3 науковці. Вони мають шанси на отримання стипендій у разі вибуття кандидатів з основного списку.

Основною метою липневого тренінгу було не тільки ознайомити студентів з особливос-

тями навчання на магістерських програмах, але й підготувати їх до вирішення щоденних практичних питань під час перебування у країнах Євросоюзу. Також було проведено навчання з комунікаційних навичок у міжкультурному середовищі.

Майбутнім студентам особливо сподобалася спеціальна сесія за участю дипломатів з тих країн ЄС, де вони навчатимуться у 2009–2010 роках. У ній, зокрема, взяли участь

представники посольств Німеччини, Франції, Нідерландів, Польщі та Іспанії. Студенти отримали змогу встановити прямий контакт з відповідними посольствами, а дипломати у свою чергу поділилися своїм досвідом щодо візової підтримки стипендіатів програми. Також майбутні студенти мали можливість зустрітися з випускниками програми «Еразмус Мундус» з України й дізнатися про їхній досвід.

На зустрічі також обговорювалась можливість інтеграції нових студентів «Еразмус Мундус» у спільноту випускників програми після їх повернення в Україну. Ця мережа випускників програми надає можливість її учасникам зустрічатися, спілкуватися, обмінюватися думками і, що є особливо важливим, розповсюджувати інформацію про програму «Еразмус Мундус» та ділитися своїм досвідом участі в ній.

Усього на 2009–2010 навчальний рік стипендії для навчання в університетах Європи на одному зі 103 магістерських курсів програми «Еразмус Мундус» отримали 2316 студентів та науковців. Усі вони були відібрані на конкурсних засадах.

З моменту започаткування програми у 2004 році українським студентам та науковцям було надано 130 та 27 стипендій відповідно. □

ТЕЛЕПРОГРАМА «СПОЖИТИВ» НАВЧАЄ ПРАВИЛЬНО КУПУВАТИ

Проект Європейського Союзу та Програми розвитку ООН в Україні «Спільнота споживачів та громадські об'єднання» запустив нову телепрограму «Спожитив». Вона виходить щонеділі о 9.40 на 5 каналі.

Що нового трапилося на споживчому ринку? Як правильно обрати якісні та безпечні товари? Як захистити свої порушені права? Які товари не відрізняються високою якістю та становлять загрозу здоров'ю людини? Про все це йдеться в чотирьох рубриках «Спожитиву»: «Споживчі новини», «Вивчай та витрачай», «Маю право» та «Споживча вартість».

Кожен з нас, незалежно від віку, статі чи соціального статусу щодня опиняється перед

вибором товарів та послуг. Від вміння правильно робити це залежить якість повсякденного життя людини, здоров'я його та родини. Активна позиція при здійсненні вибору збільшує шанси на отримання якісних товарів та послуг. «Спожитив» має на меті навчити робити вдалі покупки, позитивно вирішувати споживчі проблеми та визначати якість товарів.

Проект «Спільнота споживачів та громадські об'єднання» триває вже понад три роки.

Його загальною метою є збільшення впливу громадянського суспільства на економічне життя країни згідно з європейськими стандартами. Зокрема, він покликаний сприяти розширенню доступу громадян до інформації про безпеку та результати незалежного тестування товарів та послуг і про права споживачів та механізми їх захисту, а також — широкому обговоренню проблем, що стоять перед спільнотою споживачів в Україні. □

ВІДБУЛИСЯ ЄВРОПЕЙСЬКІ ДНІ ДОБРОСУСІДСТВА

У кінці серпня біля 835-го прикордонного знаку, що між с. Кречі (Волинська область) та с. Крилів (Люблінське воєводство Польщі), відбулися шості Європейські дні добросусідства. Їх вперше провели на тій ділянці західного кордону України, що пролягає вздовж ріки Буг.

Спеціально для цієї події польськими військовими було споруджено міст через річку, що служив тимчасовим місцем перетину кордону для учасників та гостей свята.

Європейські дні добросусідства були надзвичайно різноманітними. Вони включали Форум транскордонної співпраці, екуменічну молитву, виступи польських та українських творчих колективів, виставки та презентації організацій, ярмарок ремесел, майстер-класи, фестиваль спортивної культури та спорту, футбольний матч, лицарські турніри, транскордонний ярмарок, інтеграційні заходи для дітей та молоді. Європейська волонтерська служба в Україні підготувала низку вікторин, під час яких усі бажаючі могли перевірити свої знання про Європейський Союз. Було створено Єврореспубліку, в рамках якої відбулася фотовиставка «Європа — наш спільний дім», а також боді-арт на європейську тематику.

Під час Форуму транскордонної співпраці його учасники — а це близько 200 представників громадських організацій, бізнесу, органів місцевого самоврядування, державної влади, міжнародних інституцій — обговорювали актуальний стан, труднощі та перспективи розвитку транскордонної співпраці, ділилися досвідом проведення успішних проєктів. Особливу увагу було приділено реалізації в Україні ініціативи ЄС «Східне партнерство». Учасники наголошували також на важливості створення нових пунктів перетину українсько-польського кордону та спрощення візового режиму для українців.

У форумі взяли участь виконувач обов'язків Голови Представництва Європейської Комісії в Україні Дірк Шюбель, заступник посла Швеції в Україні Христіан Камілл, послы Сейму Польщі та представники Європейського Парламенту, делегації з Люблінського воєводства, Волинської та Львівської областей. За результатами форуму було підписано Крилівську декларацію про добросусідство, яка містить заклик до «об'єднання зусиль з метою розвитку українсько-польської співпраці, задля побудови відкритого громадянського суспільства по обидві сторони кордону».

— Європейські дні добросусідства є чудовим прикладом ініціативи знизу, яка залучає людей з обох сторін кордону до діалогу

щодо наших спільних цінностей, — заявив у своїй промові Дірк Шюбель. — Я бачу ці дні і як продовження нашої спільної традиції святкувати з 2003 року День Європи в Україні, і як перший практичний крок до імплементації ініціативи «Східне партнерство». Вітаю організаторів цього успішного заходу, який, сподіваюся, матиме велику віддачу.

Екуменічна молитва відбулася за участю ієрархів та духовенства різних конфесій: греко-католиків, римо-католиків та православних. Ідеєю її було поєднання, очищення пам'яті від болючого минулого, задля розвитку взаємного розуміння, добросусідства, єдності, згоди та добробуту. На острові Крилів було встановлено обеліск із посланням Папи Івана Павла II «Необхідно подолати бар'єри та недовіру, щоб спільно будувати гармонійне та мирне майбутнє». Це місце знаходиться на півдорозі між Павликувом (колись Порицьком) в Україні та Сагринем у Польщі, де понад півстоліття тому спочили загиблі у протистоянні поляки та українці. На закінчення молитви відбулася урочиста церемонія вручення статуетки Капітули польсько-українського поєднання, що являє собою дві квітки маку та волошки, для двох істориків молодого покоління: Гжегожа Мотики та Ігоря Іллюшина.

Кульмінацією Європейських днів добросусідства став концерт «Кордон 835». На сцені, що знаходилася безпосередньо біля державної межі, виступили гурти «Друга Ріка», «Оратанія», «Аут Край», «Збіг обставин», «Кебана», «Good Life». Під час концерту в рамках ленд-арту (мистецтва на землі) було запалено інсталяцію на річці Буг. Завершив дійство святковий салют.

Листи привітання учасникам події надіслали президенти Польщі та України. Лех Качинський побажав, щоби «кордон між нашими народами ніколи нас вже не ділив, але все сильніше об'єднував». Віктор Ющенко висловив переконання, що Європейські дні добросусідства є «можливістю до кращого взаємопізнання, зміцнення партнерських контактів між Україною та Польщею».

Організаторами заходу були МГО «Академія української молоді» (Львів) спільно з Фондацією духовної культури пограниччя (Люблін) й у співпраці з багатьма громадськими організаціями та державними структурами. Фінансову підтримку Європейським дням добросусідства надають Європейська програма Міжнародного фонду «Відродження» та представництво Фонду Конрада Аденауера в Україні. □

«НАШ ЗОВНІШНІЙ ВПЛИВ БУДУВАТИМЕТЬСЯ НА НАШІЙ ВНУТРІШНІЙ СИЛІ»

У вересні Комісар ЄС з питань розширення Олі Рен мав промову в Університеті Копенгагена. Вона була присвячена нинішній і майбутній ролі Євросоюзу у світі. Пропонуємо цей виступ у скороченому вигляді.

Європейський Союз був створений для того, щоб возз'єднати Європейський континент після Другої світової війни, забезпечити через інтеграцію мир і захистити спосіб життя, базований на наших спільних цінностях.

Після падіння залізної завіси ЄС став ніби магнітом для країн центральної та східної Європи, які захотіли до нього приєднатися. Те ж саме стосується нині Туреччини та Західних Балкан. Багато наших східних сусідів так само мають амбіції приєднатися колись до Союзу. Те ж робить Ісландія, яка має глибоке європейське коріння. Цим літом вона подала заявку на вступ до ЄС.

Однак подорож до Євросоюзу є дуже вимогливою. Швидкість переговорів про приєднання до ЄС залежить від швидкості й інтенсивності реформ, які поглиблюють фундаментальні свободи та верховенство права у країнах-кандидатах.

Розширення ЄС дає суттєві переваги. Воно допомогло мирним демократичним змінам і поширило сферу свободи та добробуту на майже 500 мільйонів людей. Привело нові країни-члени до стандартів ЄС щодо захисту довкілля, безпеки харчів та ядерної безпеки, принесло вигоди кожному. Розширення також підвищує нашу вагу в світі. ЄС сьогодні є найбільшою економікою в світі, глобальним важковаговиком у торгівлі. Ми на передньому фронті боротьби зі змінами клімату. І нині маємо суттєво підвищити нашу здатність діяти в кризових умовах.

Як посилити цю здатність? Я бачу три широких можливості.

Перше — спільна зовнішня та безпекова політика ЄС повинна будуватися на наших

нинішніх перевагах: єдиному ринку та спільному законодавстві, європейському способі життя та нашій силі привабливості. Трансформаційний потенціал ЄС є тим, що рухає реформи у наших південних та східних сусідів. А потужність ЄС як глобального актора багато в чому залежить від нашої здатності будувати своє сусідство.

Також у майбутньому наш зовнішній вплив буде будуватися на нашій внутрішній силі. За приклад можна взяти зовнішній вимір енергетичної політики, яка є ключем для європейської безпеки. Енергія може стати такою ж важливою, яким свого часу був спільний ринок для майбутнього європейської інтеграції — але тільки якщо ми зможемо мобілізувати колективну волю для спільної політики. Країни — члени ЄС не надто різняться своїми цілями — забезпечення поставок, зменшення викидів вуглецю, розвиток повновольовальної енергетики. Але вони досі відрізняються в засобах. Фундаментом ефективною політики з енергетичної безпеки є завершення формування спільного ринку газу та електрики.

Другий висновок — щоб посилити здатність ЄС діяти на зовнішній арені, ми повинні реалізувати Лісабонську угоду. Сподіваюся, вона буде незабаром ратифікована. Угода інтегрує всі зовнішньополітичні інструменти ЄС під керівництвом Високого представника, який буде водночас Віце-президентом Комісії. Це головна інновація, яка несе широкий потенціал. Те ж саме стосується Європейської служби із зовнішньої діяльності, яка буде куруватися новим Високим представником. Вона вперше об'єднає штат і ресурси від Комісії, Ради ЄС та країн-членів, включаючи всі наші представництва за кордоном.

Майбутній постійний Президент Європейської Ради, Президент Єврокомісії й Високий представник — Віце-Президент Єврокомісії повинні будуть тісно працювати. Будуть винайдені механізми такої співпраці.

Лісабонська угода також ліквідує певні бар'єри, які існують сьогодні між зовнішньою політикою та юстицією і внутрішніми справами, між компетенцією ЄС та країн-членів. Ми потребуємо цієї ширшої мережі, щоб боротися з тероризмом, торгівлею людьми, нелегальною імміграцією та низкою інших викликів, які лежать у внутрішній площині, але

можуть бути також подолані шляхом міжнародного співробітництва.

Моя третя думка — звісно, глобальна роль Євросоюзу також означає глобальну відповідальність. Ми повинні продовжувати робити свою частку роботи в Афганістані, на Близькому Сході, щодо таких країн як Іран та Судан.

ЄС залишається найбільшим донором у світі з гуманітарної допомоги та розвитку. Для збудованої на спільних цінностях Європи моральним викликом є бідність. Подолання її мусить залишатися одним із ключових пріоритетів.

Європейці також є традиційними чемпіонами в багатосторонніх відносинах, працюючи разом із ООН та міжнародними фінансовими інституціями. Економічна криза та зміни клімату змусили до перегляду глобальному управлінню. ЄС відіграє в цьому центральну роль. Наш власний досвід в побудові тіснішого економічного союзу та трансформації європейського континенту є великою цінністю для світу.

З президентом Обамою ми маємо новий початок відносин ЄС–США в боротьбі з глобальними викликами. Ми потребуємо такого ж нового початку з Росією. Ми не повинні торгувати правами людини задля енергії. Нам потрібне і те, й інше. Тому ми повинні випрацювати нову й зобов'язуючу угоду з Росією. Вона має поглибити наше співробітництво в торгівлі та економіці — водночас ЄС повинен продовжувати повторювати, що живе громадянське суспільство та громадянські свободи є базою для будь-якої європейської демократії. Нова угода має стосуватися і питання прав людини.

Нам не потрібно нових політичних стін у Європі навзамін тої, що впала 20 років тому. Тому таким важливим є «Східне партнерство» у принесенні тих країн ближче до ЄС і запереченні будь-яких сфер інтересів. Але ми хочемо і ми повинні зробити Росію ближчим партнером у багатьох сферах, де справді маємо спільні інтереси.

Отже, наступними роками ми маємо зробити все можливе, ґрунтуючись на нашому розмірі й моці як Союзу. Нам потрібна політична воля всіх країн-членів і спільне бачення того, як забезпечувати стабільність та добробут у наших південних та східних сусідів. □

ЖОЗЕ МАНУЕЛ БАРРОЗУ ОКРЕСЛИВ ЗАВДАННЯ НОВОЇ ЄВРОКОМІСІЇ

Президент Єврокомісії Жозе Мануел Баррозу представив Європейському Парламенту пропозиції щодо політичного мандату наступного складу ЄК. Документ містить ідеї та цілі, які, на думку Баррозу, повинні визначати співробітництво між нею та Європарламентом протягом наступних 5 років.

«Європа постає перед суровими викликами в сьогоднішньому взаємозалежному світі, — йдеться в посланні. — Або ми працюємо разом для подолання цих викликів, або розписуємося у безсиллі». Зокрема, Жозе Мануел Баррозу вважає за потрібне переглянути нинішню Лісабонську стратегію задля пристосування її до періоду після 2020 року. «Це вимагатиме і термінових, і довгострокових дій: успішного виходу з кризи; лідерства у питанні боротьби зі змінами клімату; нових джерел для сталого розвитку та соціальної згуртованості; просування «Європи для людей»; відкриття нової ери для глобальної Європи».

Нижче подаємо головні тези пропозицій Жозе Мануела Баррозу.

Вихід з кризи

«Пріоритетом зараз є продовження підтримки сталого попиту й стримування безробіття. Це означає, що імплементація Європейського плану з економічного відновлення має відбуватися ретельно, з дотриманням наших правил щодо державної допомоги, щоб зусилля урядів з оживлення економіки не позначалися негативно на інших країнах-членах. Зараз ще рано говорити про припинення цих стимулів та заходів допомоги економіці та фінансовому сектору. Проте стратегія майбутнього відходу від

цього вже має готуватися... Європа повинна вийти з нинішньої кризи з етичною, міцною та відповідальною фінансовою системою».

Боротьба зі змінами клімату

«Економічна й фінансова криза та наукові підтвердження кліматичних змін спонукають до більших інвестицій в дружній до довкілля розвиток. Але при цьому йдеться не лише про здійснення правильних кроків задля майбутнього планети — Європа отримуватиме надзвичайну власну вигоду від інвестування в нові низьковуглецеві технології у сенсі зайнятості та економічного зростання. Боротьба зі змінами клімату та рух у напрямку низьковуглецевої економіки несуть величезні можливості для бізнесу та людей і зміцнять нашу енергетичну безпеку».

Нові джерела зростання та соціальна згуртованість

«Щоб забезпечити використання потенціалу ЄС і збереження його як привабливого для промисловості простору в 2020 році, потрібен новий підхід щодо промислової політики: підтримка індустрії, наголос на сталості, інноваціях та кваліфікації людей. Слід продовжувати політику, спрямовану на усунення непотрібних адміністративних перепон. Наступна Комісія повинна вивести на новий

рівень дослідження в ЄС і зробити це одним із моторів нашого сталого розвитку».

Зайнятість і Європа для людей

«Ми не дозволимо, щоб базові соціальні права, такі як право об'єднань чи право на страйк, піддавалися сумніву. Вони є фундаментом європейської моделі суспільства. І навіть якщо глобалізація тиснути на нашу конкурентоздатність, нашою відповіддю ніколи не має стати пониження цих стандартів. Швидше ми повинні подавати приклад для наших партнерів, щоб вони запроваджували такі стандарти, в інтересах їхнього власного добробуту. Ми повинні продовжувати добиватися, щоб люди мали пристойну роботу та інші високі соціальні стандарти в усіх частинах світу».

Нова ера глобальної Європи

«Якщо Лісабонську угоду буде ратифіковано, це дасть нам інструменти для відстоювання європейських інтересів по всьому світі. Я зобов'язуюся забезпечити, що Комісія як рушійна сила багатьох зовнішньополітичних ініціатив, сповна використовуватиме момент для надання Європі тієї ваги, якої вона заслуговує на глобальній сцені. Ми повинні дивитися на зовнішні зносини не як на окрему «скриню», а як на один з інструментів досягнення нами наших внутрішніх цілей». □

ЄВРОПАРЛАМЕНТ ОЧОЛИВ ЄРЖИ БУЗЕК

Польського депутата Єржи Бузек обрано в липні новим Президентом Європейського Парламенту. За нього проголосували 555 депутатів з 736-ти. «Це величезний виклик і велика честь водночас», — так прокоментував своє обрання сам Єржи Бузек.

Він колишній професор технічних наук, Почесний доктор університетів Дортмунда, Сеулу та Іспарта, Силезького технологічного університету та Технологічного університету Опольє.

Входить до групи Європейської народної партії, найчисельнішої в Європарламенті. Народився 3 липня 1940 року у містечку Сміловіце. Політичну кар'єру почав як активіст профспілкового руху «Солідарність». За освітою науковець. У 1997–2001 роках був прем'єр-

міністром Польщі. Єржи Бузек брав участь у переговорах про вступ Польщі до Євросоюзу.

У 2004 році був уперше обраний членом Європарламенту. Працював у Комітеті з питань промисловості, досліджень та енергетики. Був членом делегації Європарламенту у зв'язках з Україною.

Єржи Бузек став першим представником так званих нових країн — членів ЄС, що очолив Європарламент. Його Президентом він пробує два з половиною роки, після чого, згідно з домовленостями, на це місце оберуть депутата з групи соціалістів.

Чергові вибори до Європейського Парламенту відбулися на початку червня цього року.

Президент Парламенту Єржи Бузек (праворуч) і Президент Єврокомісії Жозе Мануел Баррозу.

ЄВРОКОМІСІЯ ПРОПОНУЄ БЕЗВІЗОВИЙ РЕЖИМ ДЛЯ МАКЕДОНІЇ, СЕРБІЇ ТА ЧОРНОГОРІЇ

Європейська Комісія запропонувала скасувати з 1 січня 2010 року візовий режим відвідання Шенгенського простору для громадян трьох західнобалканських країн: Колишньої Югославської Республіки Македонії, Чорногорії та Сербії.

У липні ЄС відвідав прем'єр-міністр Чорногорії Міло Джуканович (на фото зліва). Мова йшла і про візові питання.

Остаточне рішення має ухвалити Рада ЄС після консультацій з Європейським Парламентом.

— Це історичний крок у наших відносинах з західнобалканськими країнами, — заявив Віце-президент Єврокомісії Жак Барро, який відповідає за питання юстиції, свободи й безпеки. — Я знаю, як багато безвізові поїздки значать для громадян тих країн. Сьогоднішні пропозиції Єврокомісії є результатом наполегливої роботи керівництва і громадян цих держав для виконання необхідних умов. Вітаю їх з цими досягненнями.

Процес лібералізації безвізового режиму із західнобалканськими країнами було розпочато торік. Поки що Брюссель не пропо-

нує скасувати візовий режим для Албанії та Боснії і Герцеговини.

— Ми переконані, що ці дві країни також незабаром приєднаються до решти, — заявив Комісар ЄС з питань розширення Оллі Рен. — Дорожня карта й досі чинна і є абсолютно реальною для виконання, якщо керівництво Албанії та Боснії і Герцеговини докладе зусиль й матиме достатньо волі закінчити роботу. Якщо всі умови будуть виконані, Комісія зможе виступити з пропозиціями щодо безвізового режиму для громадян цих держав у середині 2010 року.

Надання безвізового режиму є наріжним каменем інтеграційної політики ЄС для Захід-

них Балкан. Це покращує можливості для бізнесу й дає змогу мешканцям регіону краще пізнати Євросоюз. Однак Брюссель завжди наголошує на тому, що скасування віз можливе лише за виконання належних вимог безпеки. Тому Комісія торік розпочала відповідний діалог із західнобалканськими країнами, метою якого і є досягнення ними потрібних стандартів. Умови для всіх були однаковими. Для кожної країни було розроблено Дорожню карту, пункти якої стосувалися покращення безпеки паспортів, зміцнення контролю на кордонах, посилення інституційних можливостей боротьби з організованою злочинністю та корупцією. Інші вимоги стосувалися зовнішньої політики та дотримання фундаментальних прав людини.

Комісія ретельно стежила за діями західнобалканських країн. Колишня Югославська Республіка Македонія виконала всі необхідні умови. Сербія та Чорногорія повинні дещо доробити до розгляду питання Радою ЄС. Албанія та Боснія і Герцеговина мають покращити інституційні рамки щодо боротьби з організованою злочинністю і корупцією, усунути недоліки процедури видачі паспортів, покращити управління кордонами та міграцією.

Резиденти Косово поки що не є учасниками діалогу з лібералізації візового режиму. Комісія продовжує тісно співпрацювати з сербським і косовським керівництвом й досліджувати можливості щодо порушення цього питання в майбутньому. □

ІСЛАНДІЯ ПОДАЛА ЗАЯВКУ НА ВСТУП ДО ЄВРОСОЮЗУ

У липні заявку на вступ до Європейського Союзу подала Ісландія. Цьому передувало відповідне рішення ісландського парламенту — Альтінгу.

Причиною прагнення приєднатися до ЄС стала фінансово-економічна криза, від якої країна надзвичайно постраждала. Керівництво держави вирішило, що забезпеченням від таких катаклізмів у подальшому є саме вступ до ЄС.

— Рішення ісландського парламенту — це ознака життєздатності європейського проекту і надій, які покладаються на Європу, —

прокоментував рішення Рейк'явіка Президент Єврокомісії Жозе Мануел Баррозу.

Уже нині Ісландія цілком відповідає політичним критеріям членства в Євросоюзі. Як член Європейського економічного простору вона також імплементувала дві третини його економічного законодавства. Однак очікується, що під час переговорів про вступ до ЄС дуже непростою буде питання рибальства — однієї з головних галузей економіки країни.

За припущеннями голови Комітету у закордонних справах Альтінгу Арні Тора Сігурд-

ссона, переговори щодо приєднання Ісландії до ЄС розпочнуться в лютому наступного року. Після їх завершення, у кінці 2011-го або на початку 2012 року може пройти референдум про приєднання країни до Союзу.

Після розгляду Радою ЄС заявки Ісландії на членство в ЄС її передадуть на розгляд до Європейської Комісії. Це є стандартною процедурою. Брюссель має дати офіційну відповідь, чи готова країна до переговорів про вступ і в разі позитивної оцінки рекомендувати такі. Втім, у даному випадку це буде швидше формальністю.

ПІДПИСАНО УГОДУ З БУДІВНИЦТВА «НАБУККО»

У липні сталася довгоочікувана для Євросоюзу подія: було підписано міжнародну угоду про будівництво газопроводу «Набукко». Ним до ЄС доставлятимуть близькосхідний газ, і це значно підвищить енергетичну безпеку Союзу.

На фото (зліва-направо): Президент ЄК Жозе Мануел Баррозу, прем'єр-міністри Угорщини Гордон Байнаї, Австрії Вернер Фейманн, Туреччини Ресіп Ердоган, Болгарії Сергій Станічев та Румунії Еміл Бок.

ГАЗОПРОВІД ПРОТЯГНЕТЬСЯ ВІД ТУРЕЧЧИНИ ДО АВСТРІЇ. СТОРОНАМИ УГОДИ, КРІМ ЦИХ КРАЇН, Є БОЛГАРІЯ, РУМУНІЯ ТА УГОРЩИНА, ТЕРИТОРІЯМИ ЯКИХ ПРОЙДЕ ТРУБА. Підписанню угоди передували шість місяців інтенсивних переговорів, а до того — роки технічної роботи. Активну участь у цьому брала Європейська Комісія: вона усіма доступними їй способами полегшувала переговорний процес, допомагаючи винайти рішення проблем, які виникали.

— Проект «Набукко» має надзвичайно велику вагу для енергетичної безпеки Європи і для її політики диверсифікації джерел енергопостачання і транзитних шляхів, — заявив Президент Єврокомісії Жозе Мануел Баррозу.

— Підписання угоди засвідчило, що ми сповнені рішучості побудувати цей газопровід якомога швидше. Я пишаюся роллю, яку відіграла Європейська Комісія, й надзвичайно задоволений, що Туреччина і країни — члени ЄС досягли згоди, базованій на принципах взаємної солідарності, рівності та взаємозалежності.

Потенційно «Набукко» зможе покривати 5–10% усіх потреб ЄС у газі. Ніби не так уже й багато, проте він є надзвичайно важливим для тих країн, які на сто відсотків залежать від зовнішніх джерел газопостачання, наприклад для Болгарії.

Наступною стадією спорудження «Набукко» є укладення контрактів на будівництво —

це розпочнеться до кінця нинішнього року. Щодо наповнення майбутнього газопроводу, то велику зацікавленість уже висловили компанії з Азербайджану й Іраку. Також очікується, що газ надходитиме з каспійського й центральноазійського регіонів — саме там зосереджено найбільші запаси блакитного палива на планеті.

Євросоюз і Туреччина незабаром розпочнуть спільну роботу зі створення Корпорації з розвитку Каспійського регіону, щоб надати гарантії Туркменістану та іншим потенційним постачальникам відносно того, що європейські та турецькі компанії будуть здатні купувати газ і вчасно за нього розплатитися. □

РОЗПОЧАТО ВИЛУЧЕННЯ З РИНКУ ЛАМП РОЗЖАРЮВАННЯ

З 1 вересня в Європейському Союзі розпочато імплементацію законодавства, яке має на меті змінити традиційні лампи розжарювання новими енергоефективними. Віднині заборонено продаж 100-ватних ламп. До кінця 2012 року подібна продукція взагалі зникне з полиць європейських магазинів.

За підрахунками Єврокомісії, ці заходи дозволять заощадити до 2020 року близько 80 тетрават енергії. Для прикладу: це річне споживання Бельгії, або ж 23 мільйонів європейських домогосподарств. Стільки енергії на рік виробляють двадцять 500-мегаватних електростанцій. Крім цього, перехід на енергоощадні лампи призведе до зменшення викидів CO₂ приблизно на 32 млн тонн щорічно. Очікується, що кожного року буде зекономлено й реінвестовано в європейську

економіку 11 млрд євро. А кожна європейська родина заощаджуватиме на електриці аж до 166 євро.

Домогосподарства матимуть вибір між довговічними компактними флуоресцентними лампами, які нині споживають до 75% енергії менше за лампи розжарювання, та енергоефективними лампами розжарювання галогенного типу: цілком еквівалентними традиційним, проте вони «з'їдають» на 25–50 відсотків енергії менше.

Стратегія з енергозбереження була розроблена в ЄС відповідно до рішення Європейської Ради, ухваленого у березні 2007 року. Вона є промовистим свідченням виконання Євросоюзом своїх зобов'язань щодо досягнення цілей енергоефективності та захисту клімату.

Законодавчі зусилля Євросоюзу щодо енергозбереження ґрунтуються на двох головних ідеях. Перше — це бажання вплинути на вибір споживача. З цією метою енергоспоживаючі пристрої в ЄС підлягають маркуванню, яке засвідчує їхню енергоефективність. Отже, небайдужа до енергозбереження людина може легко вибрати найекономнішу техніку. При цьому треба мати на увазі, що відповідна просвітницька та агітаційна робота щодо бережливого ставлення до енергії ведеться в Союзі дуже активно. Друге — вимоги з енергоефективності пристроїв до виробників, втілювати які вони повинні ще під час проектування своєї продукції. Адже підраховано, що на 80 відсотків майбутній вплив електроприладу на довкілля визначається на цьому ранньому етапі.

ЄВРОКОМІСІЯ ПРИВІТАЛА НОВІ ПЛАНИ З ПРОГНОЗУВАННЯ КЛІМАТУ

Європейська Комісія висловила підтримку новій глобальній рамковій угоді щодо кліматичних послуг, яку обговорювали на початку вересня на третій Всесвітній конференції з питань клімату ООН у Женеві.

Цю програму запропонувала Всесвітня метеорологічна організація. Мета її полягає в отриманні науково достовірних даних та систем прогнозування у сфері клімату. Вона допоможе вивести надання та використання наукової інформації та прогнозування на новий міжнародний рівень.

— Зміни клімату є спільним викликом, який повинен бути подоланий на глобальному рівні, — заявив Комісар ЄС з питань науки і досліджень Янеш Поточнік. — Найпершим завданням є досягнення міжнародної угоди зі зменшення викидів в атмосферу. Це буде зроблено, ґрунтуючись на найкращих з можливих наукових даних. Наявність глобально визнаної кліматичної інформації, інструментів, методів та моделей для цього є

надзвичайно важливим, особливо для країн, що розвиваються. Адже вони, ймовірно, найбільше страждають від негативного впливу кліматичних змін.

З 2004 року Європейська Комісія надала понад 540 млн євро на фінансування понад 130 проектів у сфері захисту клімату в рамках Сьомої рамкової програми фінансування науково-дослідних робіт. Ця програма триватиме до 2013 року й надалі сприятиме спрощенню та вдосконаленню міжнародної кліматології за участі представників усіх континентів. Загалом на період із 2007 до 2013 року на дослідження довілля виділено близько 1,9 млрд євро. Крім цього, вони також фінансуються за рахунок інших галузей Сьомої рамкової програми — таких як транспорт та енергетика.

На Всесвітній конференції з питань клімату також обговорювалися ключові наукові питання та проблеми у вразливих регіонах світу. Наприклад, було розглянуто дослідження про танення гімалайських льодовиків та його вплив на водні ресурси Північної Індії. В Азії та Африці також упроваджуються проекти з вивчення довкілля, що сприяють розвитку глобальних систем спостереження та зміцненню потенціалу країн, які розвиваються.

Іншими темами конференції були вплив змін клімату на водні ресурси як загроза безпеці Південної Європи та сусідніх країн, вуглецевий цикл і зміни землекористування в Африці, прогнози кліматичних змін на цьому континенті на південь від Сахари та оптимізація оцінювання наслідків змін клімату. □

ЄВРОСОЮЗ ЗМЕНШИВ ВИКИДИ В АТМОСФЕРУ

Згідно з оприлюдненими попередніми даними за 2008 рік, кількість викидів парникових газів в Євросоюзі знову зменшилась. Така тенденція триває вже четвертий рік поспіль.

ЗГІДНО З ОЦІНКАМИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО АГЕНТСТВА З ДОВКІЛЛЯ, ВИКИДИ ДЕРЖАВ — ЧЛЕНІВ ЄС—15 ЗМЕНШИЛИСЬ НА 1,3% У 2008 РОЦІ ПОРІВНЯНО З ПОКАЗНИКАМИ 2007 РОКУ. Тепер вони на 6,2% менше, ніж рівень базового року — 1990-го.

Це є ще одним кроком з боку ЄС—15 у досягненні мети Кіотського протоколу щодо скорочення викидів за період 2008–2012 років на 8% порівняно з базовим роком. Викиди ЄС—27, за оцінками експертів, скоротили-

ся на 1,5% у 2008 році й становлять на 13,6% менше від показника 1990 року.

— Ці попередні цифри є подальшим підтвердженням того, що Євросоюз успішно рухається до виконання зобов'язань у рамках Кіотського протоколу — навіть якщо мусимо визнати, що частково зменшення викидів парникових газів у атмосферу сталося через економічний спад, — заявив Комісар ЄС з питань довкілля Ставрос Дімас. — Потрібно, щоб ця тенденція й надалі зміцнювалася. Єв-

росоюз уже показав, що може успішно зменшувати викиди парникових газів у довкілля і під час економічного зростання. Належна імплементація кліматично-енергетичного законодавчого пакету ЄС повинна дати цій тенденції новий імпульс. Це вчасний сигнал решті світу з огляду на майбутню міжнародну конференцію з укладення угоди з кліматичних змін, яка відбудеться у грудні в Копенгагені. □

Поблизу Потсдаму в Німеччині з квітня 2008 року триває фінансований Євросоюзом пілотний проект із геологічного захоронення двоокису вуглецю під назвою CO₂SINK. Метою його є перевірити, чи закачування газу для зберігання в підземні резервуари є безпечним й чи не завдає це шкоди природі. Станом на початок вересня 2009-го в рамках проекту майже 21 тис. тонн CO₂ було закачано під землю. На фото: загальний надземний вигляд потужностей проекту CO₂SINK.

П'ЯТЬ КРАЇН ЄВРОСОЮЗУ ВХОДЯТЬ ДО ДЕСЯТКИ НАЙКОНКУРЕНТІШИХ У СВІТІ

П'ять держав — членів ЄС перебувають у провідній десятці рейтингу конкурентоспроможності 2009–2010. Його розраховує Всесвітній економічний форум. Рейтинг було оприлюднено у вересні в Глобальному звіті конкурентоспроможності за 2009–2010 роки.

МЕТОЮ ЦЬОГО ДОСЛІДЖЕННЯ Є ВИЗНАЧИТИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ КРАЇН — ВСЬОГО ЇХ У РЕЙТИНГУ 137. Глобальний конкурентний індекс підраховується шляхом оцінки стану речей у 12 сферах, кожна з яких є значним чинником конкурентоспроможності. Це — інституції, інфраструктура, макроекономічна стабільність, здоров'я та початкова освіта, вища освіта й тренінги, ефективність ринку товарів, ефективність ринку праці, фінансового ринку, технологічна готовність, розмір ринку, бізнесове середовище, інновації.

Торік Україна посідала в рейтингу 72 місце, тобто вона опустилася на десять сходінок. На думку авторів звіту, країна в короткостроковій перспективі зіткнеться з серйозними проблемами з огляду на різке падіння попиту на експортну продукцію, девальвацію національної валюти й руйнування фінансової системи. Економіка країни потребує ін-

ституціональної реформи, зміцнення фінансових ринків та підвищення ефективності торговельних ринків.

Нижче подаємо першу десятку рейтингу конкурентоспроможності та позиції решти країн Євросоюзу. □

Місце	Країна	Індекс конкурентоспроможності	Місце	Країна	Індекс конкурентоспроможності
1	Швейцарія	5,60	37	Іспанія	4,59
2	США	5,55	38	Кіпр	4,57
3	Сінгапур	5,55	39	Естонія	4,56
4	Швеція	5,51	41	Словенія	4,55
5	Данія	5,46	47	Португалія	4,4
6	Фінляндія	5,43	50	Польща	4,33
7	Німеччина	5,37	51	Словаччина	4,31
8	Японія	5,37	52	Італія	4,31
9	Канада	5,33	56	Мальта	4,3
10	Нідерланди	5,32	57	Литва	4,3
17	Велика Британія	5,19	62	Угорщина	4,22
20	Франція	5,13	68	Румунія	4,11
21	Австрія	5,13	72	Латвія	4,06
22	Бельгія	5,09	75	Греція	4,04
25	Люксембург	4,96	80	Болгарія	4,02
29	Ірландія	4,84	86	Україна	3,95
35	Чехія	4,67			

НАЙБІЛЬШЕ ПІДРОБЛЯЮТЬ 20-ЄВРОВІ БАНКНОТИ

За перші шість місяців 2009 року з обігу було вилучено 413 тисяч підробних банкнот євро. Це на 17% більше, ніж за попереднє півріччя. Такі дані оприлюднив Європейський центральний банк.

У наведеній нижче таблиці показані тенденції щодо вилучення фальшивих євро за останні п'ять років (дані наведено по півріччях).

Період	2004/1	2004/2	2005/1	2005/2	2006/1	2006/2	2007/1	2007/2	2008/1	2008/2	2009/1
Кількість підробок (тис.)	307,000	287,000	293,000	286,000	300,000	265,000	265,000	296,000	312,000	354,000	413,000

Загалом, кількість фальшивок є незначною порівняно з загальною масою євробанкнот, що перебувають в обігу — в першій половині цього року їх було 12,5 трильйона. Однак Євросистема — ЄЦБ та 16 національних центрбанків — радять громадськості бути пильними щодо євробанкнот. Справжні можна легко розрізнити через простий тест «Відчуй-подивись-нахили», описаний на головній сторінці сайту Європейського центрального банку www.euro.ecb.eu, а також на веб-сайтах національних банків євросистеми.

Як свідчить друга таблиця, найпопулярнішою серед фальшивомонетників євробанкнотою в першій половині 2009 року була банкнота номіналом 20 євро.

Номінал	€5	€10	€20	€50	€100	€200	€500
Відсоток вилучених фальшивих банкнот за номіналом	0.5%	1%	48.5%	34%	13.5%	2%	0.5%

Понад 98% відсотків вилучених з обігу фальшивих банкнот були знайдені в країнах зони євро, лише 1% в інших країнах ЄС і менше ніж 0,5% — в решті країн світу. □

ЄВРОПЕЙСЬКА МОЛОДЬ ПОВИННА БІЛЬШЕ НАВЧАТИСЯ ЗА КОРДОНОМ

Європейська Комісія опублікувала Зелену Книгу щодо сприяння навчальній мобільності молоді. Таким чином Брюссель розпочав дискусію про збільшення можливостей навчання та професійного розвитку молодих людей за кордоном. Громадські консультації триватимуть до 15 грудня.

Єврокомісія вважає, що проведення певного часу за кордоном з метою навчання, отримання досвіду роботи або волонтерської діяльності є одним із найважливіших способів особистого розвитку та посилення власної привабливості на ринку праці. Тож Європейський Союз підтримує молодь через різноманітні програми та ініціативи вже протягом багатьох років. Наприклад, за 22

роки існування програми «Erasmus» ЄС забезпечив навчання та стажування за кордоном приблизно двом мільйонам студентів. Проте ця допомога покриває набагато більший спектр сфер діяльності, включаючи програми обміну молоді, стипендії, гранти для досліджень тощо.

Водночас навчальні поїздки за кордон і досі залишаються швидше винятками, ніж пра-

вилом. Наприклад, у 2006 році близько 310 тис. молодих людей мали можливість поїхати за кордон за допомогою європейських програм. Це становить лише 0,3% вікової групи 16–29 років. Саме тому Єврокомісія й розпочала громадські обговорення з метою віднайдення кращих можливостей для навчальної мобільності молоді. □

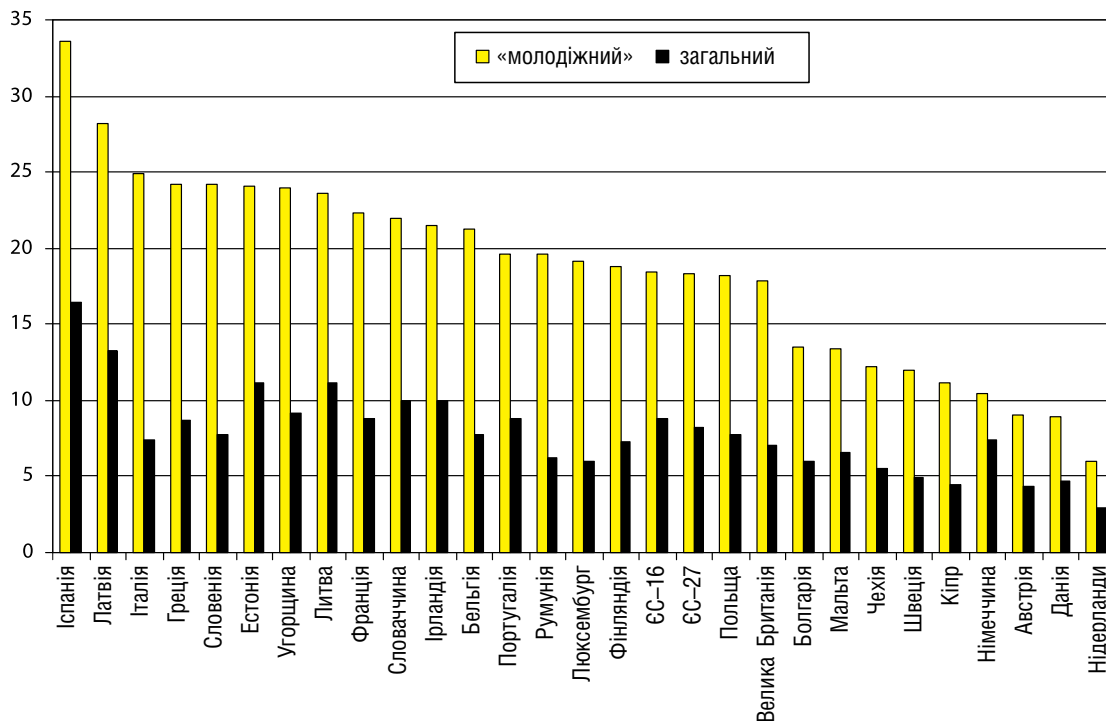
«МОЛОДІЖНЕ» БЕЗРОБІТТЯ ЗРОСТАЄ ШВИДШЕ, НІЖ ЗАГАЛЬНЕ

Станом на кінець першого кварталу цього року рівень безробіття серед молоді 15–24 років становив у Євросоюзі 18%. Це означає, що 5 млн молодих людей не мали роботи.

Між кінцем четвертого кварталу 2008 року і першого 2009-го (січень–березень) «молодіжне» безробіття в ЄС зросло на 3,7%, тоді як загальне всього на 1,5%. Ця тенденція стосується всіх країн-членів за винятком Болгарії, де рівень безробіття серед молоді

знизився з 13,9% до 13,5%. А найбільше зростання «молодіжного» безробіття зареєстроване в Латвії (з 11% до 28,2%), Естонії (з 7,6% до 24,1%) та Литві (з 9,5% до 26%). Найменше — в Німеччині (з 10,2% до 10,5%) та Польщі (з 17,8% до 18,2%).

У наведеному нижче графіку показаний загальний та «молодіжний» рівні безробіття в окремих країнах ЄС, усьому Союзі та зоні євро (ЄС-16) станом на 1 квітня 2009 року. □

БРЮССЕЛЬ ПРОПОНУЄ СПІЛЬНІ ДІЇ

З ПЕРЕСЕЛЕННЯ БІЖЕНЦІВ

Європейська Комісія запропонувала створити Спільну програму ЄС щодо переселення до Союзу біженців. Метою є ефективніший їх захист.

ЦЯ ІНІЦІАТИВА СТОСУВАТИМЕТЬСЯ ПЕРЕСЕЛЕННЯ БІЖЕНЦІВ З ТРЕТІХ КРАЇН ДО ОДНІєї З ДЕРЖАВ ЄС. Тобто йдеться про переміщення їх з якоїсь країни за межами Союзу, яка надала їм притулок, до країни ЄС, де вони можуть почати нове життя та мати постійний захист.

Переважає більшість біженців у всьому світі знаходяться за межами ЄС — у країнах, що розвиваються, Азії та Африці. Звісно, найкращим варіантом є повернення до країни їхнього походження. Проте деякі біженці, особливо вразливі їх верстви, не мають такого вибору. Для них єдиним залишається переселення до іншої країни.

— Європейська Комісія зробила дуже важливий крок, який демонструє нашу солідарність з третіми країнами, що надали притулок великій кількості біженців, — прокоментував ініціативу Брюсселя Віце-президент Єврокомісії Жак Барро, який відповідає за питання свободи, безпеки та правосуддя.

За оцінками Верховного Комісара ООН з питань біженців, тільки у 2010 році 203 тисячі з-поміж майже 10 мільйонів потребуватимуть переселення. У 2008 році країни світу разом запропонували себе для переселення приблизно 65 тисяч людей. З них 4 378 біженців, тобто 6,7%, були переселені до країн Євросоюзу.

Отже, проблема полягає в тому, що кількість біженців, які потребують переселення, постійно зростає — водночас кількість пропозицій щодо надання притулку відповідним

чином не збільшується. Якщо не буде вжито конкретних заходів, цей розрив ставатиме ще значнішим.

Тому Єврокомісія й запропонувала створення Спільної програми ЄС щодо переселення біженців. Нині понад 10 країн-членів проводять таку діяльність, проте між ними практично відсутні консультації та координація.

Запропонована Єврокомісією програма передбачає тісніше політичне та практичне співробітництво серед країн-членів, щоб підвищити ефективність та зменшити вартість їхніх зусиль щодо діяльності з переселення біженців з третіх країн. Документ міс-

тити механізми, які дозволяють визначати спільні річні пріоритети щодо переселення й ефективніше використовувати фінансову допомогу Європейського фонду допомоги біженцям. Згідно з планами Єврокомісії, дії щодо визначення осіб, які мають бути переселені в ЄС, та їхнє прийняття будуть проводитися країнами-членами спільно і за допомогою Європейського офісу з підтримки біженців. При цьому країни-члени будуть вільні у своєму рішенні щодо того, чи брати участь у переселенні взагалі, а якщо так, то скільки біженців вони готові будуть прийняти. □

ЧЕРГОВА ПОРЦІЯ ДОПОМОГИ АФРИЦІ

Європейська Комісія виділила наступні 53 млн 475 тис. євро для надання гуманітарної допомоги вразливим верствам суспільства в Сомалі, Ефіопії, Кенії, Уганді, Чаді, Буркіна-Фасо, Нігері, Малі та Мавританії.

— Гуманітарні наслідки змін клімату дуже важкі для багатьох країн регіону на південь від Сахари, — заявив новий комісар Євросоюзу з питань розвитку і гуманітарної допомоги Карел де Гачт. — Величезний простір — від Сахелю до Африканського рогу — зазнав удару від надзвичайно несприятливої погоди протягом недавніх місяців, та й, власне, років. Кілька останніх посух разом із, у деяких випадках, повеннями ма-

ли спустошливий ефект для урожаю й тваринництва, і це збільшило вразливість мільйонів людей. До того ж, кліматичні проблеми там доповнюються продовженням конфліктів, незадовільним урядованям та повсюдною бідністю.

Найбільше коштів Європейська Комісія виділить Сомалі — 20 млн євро. Ця країна надзвичайно страждає через конфлікти, посухи та проблеми з державним уп-

равлінням. Половина населення — 3,7 млн осіб, серед них 1,4 млн внутрішньо переміщених — залежать від зовнішньої допомоги. Тому Комісія надає ці кошти на додаток до виділених раніше на 2009 рік 18 мільйонів, щоб допомогти жертвам конфліктів, кліматичних катаклізмів. Гроші підуть насамперед на забезпечення людей медпослугами та харчами, підвищення продуктової безпеки країни. □

ЄВРОКОМІСІЯ ПРОВОДИТЬ КОНСУЛЬТАЦІЇ ЩОДО «ЄВРОПЕАНИ»

Від початку своєї роботи в листопаді 2008 року, цифрова багатомовна бібліотека Європейського Союзу «Європеана» (www.europeana.eu) розширила свої фонди у понад два рази. Нині в її колекції 4,6 млн оцифрованих книг, карт, фотографій, кліпів і газет.

УЖЕ ЗАРАЗ МОЖНА ГОВОРИТИ ПРО НЕЗАПЕЧЕНИЙ УСПІХ ЦЬОЇ БІБЛІОТЕКИ. Проте водночас існує низка значних проблем.

— Оцифровка книг є складним завданням, але це дає доступ до культурного надбання мільйонам громадян в Європі та за її межами. Тому я вітаю перші зусилля держав-членів та їхніх культурних установ у заповненні полиць «Європеани», — заявила Комісар ЄС з питань інформаційного суспільства та медіа Вівіан Редінг. — Однак тривожить те, що нині в бібліотеці «Європеана» лише п'ять відсотків усіх оцифрованих книг в ЄС. Причому майже половина колекції надійшла з однієї

країни. Держави-члени повинні припинити дивуватися прогресу, досягнутому на інших континентах, і нарешті робити своє домашнє завдання. Самотужки «Європеана» не здатна забезпечити Європі гідне місце на цифровій карті світу. Нам треба краще працювати разом, щоб зробити авторське право у нас придатним для життя в цифрову епоху.

Сьогодні до бібліотеки «Європеана» входять в основному оцифровані книги, які є суспільним надбанням і вже не охороняються авторським правом — воно поширюється протягом 70 років по смерті автора. А ліцензування може здійснюватися під дуже роз-

різненим законодавством. Раніше цього року з «Європеани» було відкликано деякі французькі фотографії, оскільки структура, яка їх розповсюджувала, мала право робити це лише на території Франції.

Для вирішення цих та інших питань Єврокомісія розпочала наприкінці серпня консультації з громадськістю щодо майбутнього бібліотеки «Європеана» та щодо питання оцифровки книг загалом. Вони триватимуть до 15 листопада. Метою Комісії є розширити колекцію «Європеани» до 10 млн оцифрованих предметів. На фінансування бібліотеки до 2013 року передбачено 9 млн євро. ■

КОМІСАРИ ЗАКЛИКАЮТЬ НЕГАЙНО ВЗЯТИСЯ ЗА ОЦИФРОВКУ КНИГ

Незабаром після оголошення Єврокомісією консультацій щодо «Європеани» Комісар ЄС з питань інформаційного суспільства і медіа Вівіан Редінг та Комісар ЄС з питань внутрішнього ринку Чарлі Маккріві виступили зі спільною заявою, в якій настійливо закликали Євросоюз активно взятися за оцифровку книг.

Чарлі Маккріві

«Європа постає перед дуже важливими культурними та економічними викликами: лише близько одного відсотка книг європейських національних бібліотек поки що оцифровано. Це ставить перед нами величезне завдання, але також і відкриває нові культурні та ринкові можливості, — йдеться в документі. Краще розуміння інтересів всіх зацікавлених сторін допоможе Комісії визначити справді європейське рішення в інтересах європейських споживачів. Ми переконані, що вона дасть громадянам разом із доступом до Інтернету доступ до мільйонів книг, які сьогодні лежать на заплених полицях».

За оцінками Єврокомісії, лише в національних бібліотеках країн — членів Євросоюзу зна-

ходяться мільйони книг. На думку Вівіан Редінг та Чарлі Маккріві, оцифровка їх є «Геракловою роботою», яка може бути здійснена за умови плідного партнерства державних інституцій та приватного сектору. «Якщо ми надто повільно рухатимемося в оцифровці книг, європейська культура може постраждати в майбутньому», — застерігають комісари Євросоюзу.

Окрему увагу в їхній заяві приділено авторському праву. «Оцифровка і придбання авторських прав повинні цілком відповідати законам і чесно винагороджувати авторів, які мають бути в найбільшому виграві від покращення доступу європейської інтернет-аудиторії до книг. Однак нам треба також ретельно подивитися на існуючу нині систему авторських прав у Європі. Чи відповідає нинішнє цифрове законодавство вимогам «цифрового століття»? Чи буде нинішня сукупність правил давати споживачам доступ до оцифрованих книг? Чи гарантуватиме чесну винагороду для авторів? Чи забезпечить правила гри для оцифровки по всій Європі, чи ж вона нині занадто розділена в цьому національними кордонами? Чи є європейське законодавство з ав-

торського права достатньо сучасним щодо оцифровки книг, які не охороняються авторським правом і які більше не перевидаються? А такі книги становлять близько 90% фондів європейських бібліотек», — пишуть Вівіан Редінг та Чарлі Маккріві.

Вони зазначають, що найближчими місяцями Європейська Комісія має намір обговорити всі ці питання з Європарламентом і Радою ЄС. «Ми переконані, що результат цих роздумів і дискусій міг би стати гарною стартовою точкою для нової Комісії, щоб вона представила згодом пропозиції для модернізації нинішньої, досить подрібленої системи з авторського права», — зауважують комісари. ■

Вівіан Редінг

БІЛЬШІСТЬ ЄВРОПЕЙЦІВ ГОТУЄТЬСЯ ДО ГІРШОГО

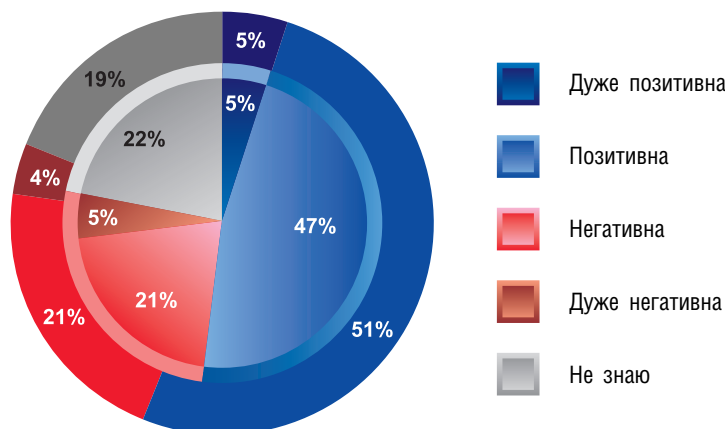
«Євробарометр» опублікував результати соціологічного опитування, присвяченого пи-

танням зайнятості та соціальних справ в умовах кризи. З нього випливає, що більшість

європейців вважають позитивними зусилля Європейського Союзу у цій сфері.

Яка ваша оцінка дій Євросоюзу у сфері зайнятості та соціальних справ?

наведено дані опитувань за квітень-травень 2006 року (внутрішнє коло графіки) і травень-червень 2009 року

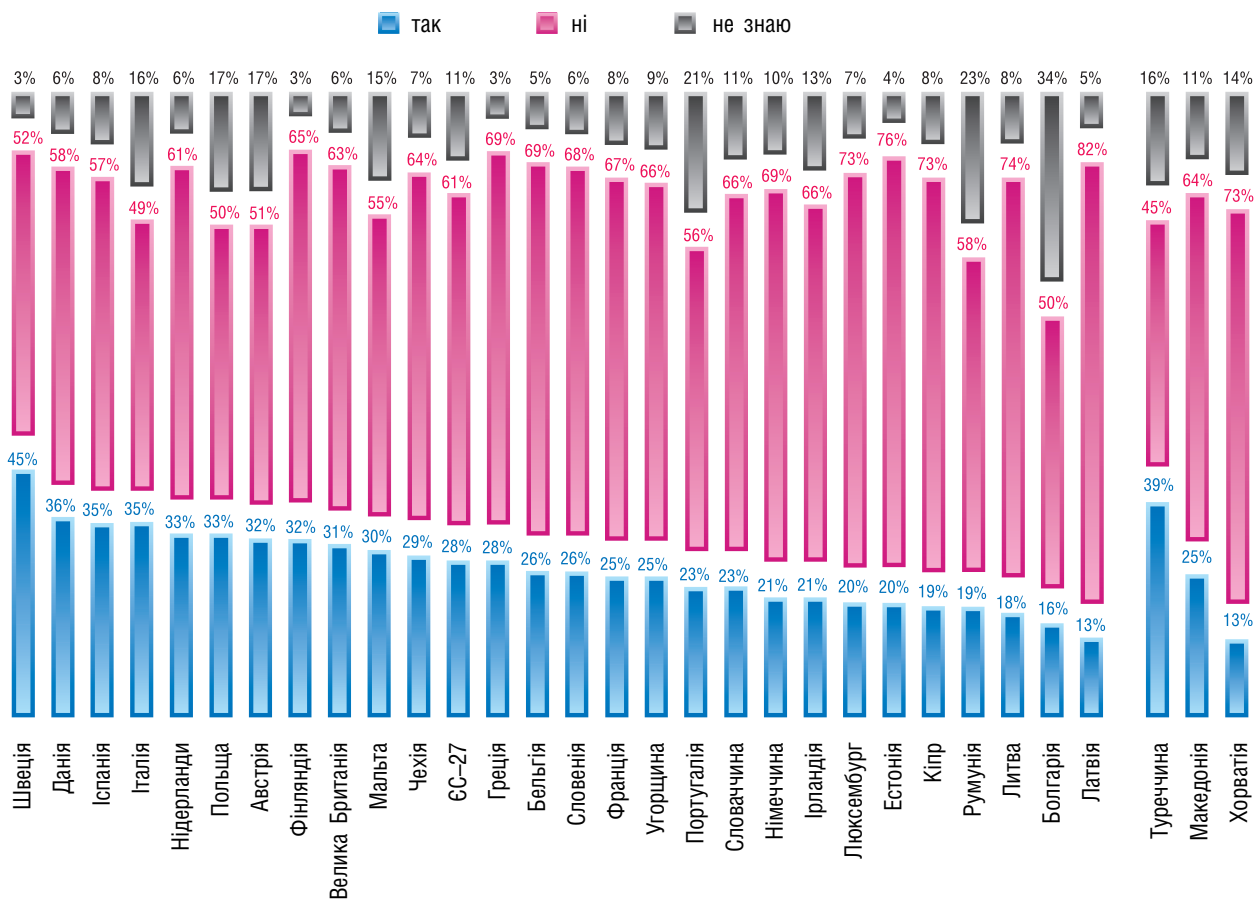

Водночас опитування засвідчило: громадяни країн Євросоюзу вважають, що най-

важчі часи ще попереду. В середньому такої думки дотримується 61% європейців. 28%

переконані, що піку вже досягнуто, решта не змогли дати відповідь.

Чи досяг вплив економічної кризи на ринок праці свого піку?

НАЙДОРОЖЧОЮ В ЄВРОПІ Є ДАНІЯ

Євростат оприлюднив дані про рівень споживчих цін на товари і послуги в країнах Євросоюзу, кандидатах та потенційних кандидатах на вступ до нього, а також у державах Європейського економічного простору. З них можна зробити висновки, яка країна Європи дорожча чи дешевша. За сто відсотків узято середній для Євросоюзу рівень споживчих цін.

Зі звіту випливає, що за узагальненим показником найдорожчою є Данія. Зокрема, там найдорожчі в Євросоюзі продукти і безалкогольні напої, хоча ще вищі ціни на це в Нор-

вегії. Найвищі ціни на алкоголь і тютюн в Ірландії, на одяг — у Фінляндії, на побутову електроніку — на Мальті, на автомобілі та інші особисті транспортні засоби — знову ж

таки в Данії, так само як і на ресторани та готелі. А найдешевшою країною Євросоюзу є Болгарія, де середній рівень споживчих цін мало не втричі менший ніж у Данії. □

Рівень споживчих цін на товари і послуги у країнах Європи (2008 рік)

	Усього	Продукти і безалкогольні напої	Алкогільні напої та тютюнові вироби	Одяг	Побутова електроніка	Персональний транспорт (вкл. автомобілі, мотоцикли та велосипеди)	Ресторани та готелі
ЄС-27	100	100	100	100	100	100	100
Бельгія	111	113	101	113	106	100	111
Болгарія	51	67	63	84	96	85	40
Чехія	72	82	85	113	108	101	65
Данія	141	147	120	110	121	174	151
Німеччина	104	106	97	107	101	101	100
Естонія	77	87	74	108	96	88	81
Ірландія	127	127	184	91	111	125	137
Греція	94	101	89	113	112	93	96
Іспанія	96	94	75	99	103	98	94
Франція	111	104	108	95	106	99	116
Італія	105	115	107	110	116	101	106
Кіпр	90	106	98	101	120	99	103
Латвія	75	85	78	100	99	90	80
Литва	67	76	63	88	101	90	72
Люксембург	116	117	89	112	108	96	106
Угорщина	70	83	71	95	102	101	67
Мальта	78	89	96	110	126	123	84
Нідерланди	103	88	99	101	102	118	103
Австрія	105	112	92	108	104	106	101
Польща	69	75	74	104	103	101	83
Португалія	87	86	90	98	103	121	75
Румунія	62	71	61	86	101	84	62
Словенія	83	95	74	112	107	94	85
Словацьчина	70	81	73	112	108	104	61
Фінляндія	125	125	137	123	117	118	135
Швеція	114	117	136	119	102	93	126
Велика Британія	99	104	150	83	86	91	103
Хорватія	75	94	87	118	103	103	83
Колишня Югославська Республіка Македонія	47	59	43	71	103	100	45
Туреччина	73	87	91	76	113	104	90
Ісландія	117	120	139	117	117	93	135
Норвегія	139	154	217	125	121	107	168
Швейцарія	130	135	95	124	96	153	125
Албанія	53	74	57	90	122	98	44
Боснія і Герцеговина	56	75	45	94	111	95	58
Чорногорія	62	77	41	113	93	92	59
Сербія	58	82	54	104	101	98	62

Читайте в наступному номері: • Європейцям подобається Президент США Барак Обама. Зокрема, його підтримують 80% німців, 77% французів. Присвячене відносинам США та Європи масштабне опитування проведено проектом Трансатлантик трендс-2009 в рамках фонду Маршалла. На фото: Президент США Барак Обама і Президент Єврокомісії Жозе Мануел Баррозу під час саміту великої вісімки минулого липня.

• Словенія більше не блокуватиме вступ до Євросоюзу сусідньої Хорватії: країни досягли компромісу в давній територіальній суперечці. На фото: словенський прем'єр-міністр Борут Пагор і глава уряду Хорватії Ядранка Козор.

Захід сонця поблизу Ліспая

Середньовічний Замок Тураїда
в Національному парку Гауйя

Містами і країнами ЄС

Латвія

До Європейського Союзу приєдналася 1 травня 2004 року.
Входить до Шенгенського візового простору.

Латвія розташована в східній Балтії. Межує з Естонією, Росією,
Білоруссю та Литвою. На заході омивається Балтійським морем.

Главою держави в Латвії є президент, якого обирає
на чотири роки Сейм. Парламент обирається на такий само термін
за пропорційною системою голосування. Прохідний бар'єр —
5 відсотків. Кандидатуру прем'єр-міністра визначає президент,
потім його затверджує Сейм. Після цього глава уряду формує
Кабінет міністрів.

Населення Латвії складає близько 2,2 млн осіб. 70% його
проживає в містах. Латіші становлять понад 59% населення,
росіяни — близько 28%, українці — 2,5%. Найпопулярніші
віросповідання — лютеранство, католицизм та православ'я.

Латвія є індустріально-аграрною країною. Основні галузі
промисловості — автомобілебудівна, сільськогосподарське
машинобудування, радіоелектронна, фармацевтична, текстильна.
Країна є однією з найбільш постраждалих в Євросоюзі від світової
економічно-фінансової кризи.

Трикотажне виробництво
— традиційне для Латвії

Столиця Латвії — Рига

Урок народної музики
у дитячому садочку в Юрмалі

